

Vår tids apokalypse

En retorisk analyse av Greta Thunbergs taler

Frida Olsen Alfredsen

RETKOM4091 – Masteroppgave i nordisk. Lektorprogrammet.

Institutt for lingvistiske og nordiske studier

Det humanistiske fakultet

Universitetet i Oslo

Høsten 2020

Vår tids apokalypse

En retorisk analyse av Greta Thunbergs taler

Frida Olsen Alfredsen

Copyright Frida Olsen Alfredsen

2020

Vår tids apokalypse – en retorisk analyse av Greta Thunbergs taler

Frida Olsen Alfredsen

<https://www.duo.uio.no>

Sammendrag

I kjølvannet av at Greta Thunberg holdt sin tale «Our house is on fire» under World Economic Forum (WEF) i Davos i januar 2019, ser vi i dag en stor oppslutning rundt klima- og miljøproblematikk verden over. Denne oppslutningen kan vi finne blant både politikere og forskere som beskriver en trussel om klimaets undergang. I denne oppgaven undersøker jeg hvordan Greta Thunberg bruker retorikk for å samle en gruppe mennesker om å samarbeide for å nå det samme målet.

Oppgavens problemstilling er: *Hvordan konstituerer Greta Thunberg sine tilhengere ved å bruke apokalyptisk retorikk?* For å undersøke denne problemstillingen har jeg gjort en retorisk analyse, nærmere bestemt ideologisk kritikk, av tre av Greta Thunberg sine taler. Disse talene er «Our house is on fire» (januar), «The Easiest solution is right in front of you» (mai) og «The World is waking up» (september). Basert på analysen av disse talene, tegner det seg et bilde av at Thunberg retorisk skaper en gruppe ved å tilby en verdensforståelse som blant annet viser trekk av apokalyptisk retorikk. Avslutningsvis presenterer jeg flere trekk fra apokalyptiske retorikk som Thunberg bruker i sine taler og hvordan disse er med på å konstituere tilhengerne.

Abstract

Greta Thunberg gave her speech «Our house is on fire» during the World Economic Forum (WEF) in Davos in January 2019. In the aftermath, the cause of climate and environmental issues gathered worldwide attention. Support can be found among both politicians and researchers who also choose to use words like “ecological breakdown” to achieve similar rhetorical effects. In this thesis I want to take a closer look at how Greta Thunberg makes use of such rhetorical language in order to unite, impassion and investigate how Greta Thunberg uses rhetoric to gather a group of people to achieve the same goal.

Issue of the thesis: *How does Greta Thunberg constitute her followers using apocalyptic rhetoric?* To examine this issue, I have done a rhetorical analysis, more specifically an ideological critique, of three of Greta Thunberg’s speeches. These speeches are «Ours house is on fire» (January), «The Easiest solution is right in front of you» (May) and «The World is waking up» (September). Based on the analysis of these speeches, a emerges that Thunberg rhetorically creates a group by offering a worldview that, among other things, shows features of apocalyptic rhetoric. In conclusion, I present several features from apocalyptic rhetoric that Thunberg uses in her speeches and how these helps to constitute her followers.

Forord

Det er først når en står ved veis ende og ser tilbake at en innser hvor fort disse studieårene har gått. Denne oppgaven markerer slutten på min studietid, og det er på sin plass å takke de som takkes bør.

Først og fremst vil jeg rette en stor takk til min veileder Eirik Vatnøy. Takk for gode samtaler, tilbakemeldinger, kritiske spørsmål og masse motivasjon. Dette hadde aldri vært mulig uten din endeløse positivitet.

Jeg vil takke familien min for støtte, motivasjon og for at dere har heiet på meg hele veien.

Jeg vil takke mine medstudenter for både faglige og ikke-faglige samtaler. En særlig takk til gjengen på lesesalen som både var til stede for latter og ventilering på pauserommet, men også på Zoom når det var behov for det. En ekstra stor takk vil jeg rette til Tora, Solveig og Synne!

Til slutt vil jeg takke Arild. Takk for at du heier på meg, kommer med oppmuntringer og alltid tar deg tid.

Oslo, 2020
Frida Alfredsen

Innholdsfortegnelse

<i>Sammendrag</i>	v
<i>Abstract</i>	v
<i>Forord</i>	vii
<i>Innledning</i>	1
<i>Problemstilling</i>	1
<i>Faglig forankring</i>	2
<i>Teori – forholdet retorikk og ideologi</i>	4
Skapelsen av «ett folk»	5
«Folket» lever ut myten	7
<i>Apokalyptisk retorikk</i>	10
Situasjon – fra kaos til orden	11
Forankrende tekster og retor	12
Tidsaspekt	13
Paradokset - bruker redselen for endring til å love orden	13
<i>Avslutning - konstitutiv retorikk og apokalyptisk retorikk</i>	14
<i>Metode</i>	15
<i>Retorisk kritikk</i>	15
Fremgangsmåte	15
<i>Utvalg</i>	17
«Our house is on fire»	17
«The easiest solution is right in front of you»	18
«The world is waking up»	18
<i>Analyse</i>	19
«Our house is on fire»	19
Subjektposisjoner	20
Forankring i tid	25

<i>Illusjonen om frihet</i>	26
<i>Oppsummering «Our house is on fire»:</i>	26
«The Easiest solution is right in front of you»	27
<i>Subjektposisjoner</i>	28
<i>Forankring i tid</i>	33
<i>Illusjonen om frihet</i>	33
<i>Oppsummering «The Easiest solution is right in front of you»:</i>	34
«The World is waking up»	35
<i>Subjektposisjoner</i>	36
<i>Forankring i tid</i>	39
<i>Illusjonen om frihet</i>	40
<i>Oppsummering The World is waking up»</i>	41
Drofting	42
<i>Thunbergs myte</i>	42
<i>Apokalyptisk retorikk i Thunbergs taler</i>	47
<i>Thunberg konstituerer med apokalyptisk retorikk</i>	49
Avslutning	52
Litteraturliste	54
Vedlegg	56
<i>Vedlegg 1: «Our house is on fire»</i>	56
<i>Vedlegg 2: «The easiest solution is right in front of you»</i>	59
<i>Vedlegg 3: «The world is waking up»</i>	62

Innledning

Det er vanskelig å forutse hvilke tekster vi i fremtiden kommer til å anse som toneangivende for den samtiden vi lever i. Dette er allikevel noe vi forsøker å gjøre, både for å forstå vår egen samtid bedre og å vite hvor vi er på vei. Hva vi snakker om og hvordan vi snakker om det vil være skiftende til enhver tid og for ethvert sted. Allikevel kan det se ut som det på flere politiske arenaer vokser frem en enighet om at vi står overfor problemer som er mye større enn vi tidligere visste. De kan se ut til å ha blitt helt legitimt å formidle denne problematikken ved å gå til ytterpunkter som apokalypse og verdens undergang. Historisk er ikke tanken om apokalypse noe nytt fenomen, da det har vært fremtredende til ulike tider. Til tross for at dette er en måte å argumentere på som alltid har eksistert, så er det hovedsakelig forsket på i teologisk domene. Dermed ønsker jeg med denne oppgaven å undersøke bruken av apokalyptisk retorikk i en sekulær sammenheng. Greta Thunberg er en taler som vil gå inn i historiebøkene, og hun er interessant blant annet fordi det kan se ut til at hun predikerer dommedag dersom verdens ledere ikke følger vitenskapen og at menneskeheten nesten blir tilbudt et alternativ mot verdens undergang. Jeg vil også påpeke at jeg ikke setter spørsmålsteget ved Thunbergs kunnskap eller klimaforandringer forøvrig. Derimot ønsker jeg å undersøke Greta Thunbergs retorikk og hvordan hun bruker retorikk for å samle en gruppe mennesker for å samarbeide mot det samme målet.

For å kunne si noe om dette, kommer jeg til å bruke mytebegrepet fra retorikken. Dette er nyttig for å undersøke hvordan en gruppe mennesker blir overbevist om det samme ståstedet og etter hvert begynner å jobbe mot det samme målet. Sentralt i de talene jeg skal undersøke, står Greta Thunbergs skille mellom «oss» og «de andre». Den første gruppen kan være noe sånt som «vi som har forstått problemet og ønsker å endre det» mens den andre kan være «de som ikke har forstått problemet». Dermed danner hun et slags skille mellom «den gode siden» og «den onde siden», slik som i en religion eller i et barneeventyr. Greta Thunberg skaper disse gruppene retorisk gjennom myter.

Problemstilling

Min problemstilling er: *Hvordan konstituerer Greta Thunberg sine tilhengere ved å bruke apokalyptisk retorikk?* Denne problemstillingen bygger på at jeg allerede har en oppfatning av at Greta Thunbergs retorikk har en apokalyptisk tilnærming. Problemstillingen er formulert rundt begrepene «konstitutiv retorikk» og «apokalyptisk retorikk». Når jeg skriver at hun konstituerer sine tilhengere, mener jeg dette i tråd med Michael McGees teori om «the

people» (1975) og Maurice Charlands teori om konstitutiv retorikk (1987) sin bruk av begrepet. Denne bruken bygger på hvordan en gruppe mennesker etableres retorisk og etterhvert blir forstått som «ett folk». Når jeg skriver at Thunberg benytter seg av «apokalyptisk retorikk» mener jeg apokalyptisk retorikk forstått slik Barry Brummett beskriver i *Contemporary Apocalyptic Rhetoric* (1991). Siden alt materialet er hentet fra Thunbergs egne taler, kan jeg kun si noe om Thunbergs verdensforståelse, og hvordan hun definerer denne for sitt publikum. I sine taler har Greta Thunberg mye fokus på å advare om hvordan fremtiden kommer til å bli, hvem som har muligheten til å gjøre noe med det i dag og hvem det kommer til å gå utover.

For å kunne svare på min problemstilling, er det hensiktsmessig å dele problemstillingen i to deler. Dette vil gjøre fremstillingen mer oversiktlig ved at jeg i drøftingen kan bruke disse til å strukturere arbeidet. De to delene kommer til å basere seg på funn jeg presenterer i analysen, og vil ligge til grunn i for konklusjonen av problemstillingen. Dermed har jeg delt opp problemstillingen i disse to delene:

- *Hva slags myte kommer til uttrykk i Greta Thunberg sine taler?*
- *På hvilken måte kommer apokalyptisk retorikk til uttrykk i Greta Thunbergs taler?*

Grunnet oppgavens omfang har jeg gjort et utvalg på tre taler. Disse er fremført på ulike arena, alle er blitt kringkastet og er blitt hørt av mange, i tillegg til at fremføringene er fordelt utover året 2019. To av disse talene har også skapt store overskrifter verden over i tillegg til å bli snakket om, og hyppig referert til, i ukene etter. Valget av talene er basert på flere gjennomlesninger av de talene hun har holdt slik hun selv fremstiller dem i boken *No one is too small to make a difference* (Thunberg, 2019). Deretter har jeg gjort en vurdering basert på både talenes popularitet, som kan si noe om talenes påvirkningskraft, og på hva som kjennetegner Greta Thunberg som retoriker.

Faglig forankring

Min analyse er motivert av Maurice Charlands teori om konstitutiv retorikk og Michael McGees teori om konstitueringen av «ett folk». Begge teoriene ser på hvordan en gruppe mennesker blir skapt og opprettholdt ved bruk av retorikk, og teoriene er sentrale for å undersøke fremveksten av kollektive identiteter. McGee redegjør i sin artikkel «In Search of «the people»: A Rhetorical alternative» (1975) hvordan retorikk kan brukes for å skape og opprettholde myter, og videre hvordan disse kan definere «et folk». Charlands teori om konstitutiv retorikk er fra artikkelen «Constitutive rhetoric: The case of the *peuple québécois*»

(1987). I denne artikkelen beskriver Charland hvordan denne konstitueringsprosessen kan foregå i praksis, hvor han deler denne konstitueringsprosessen inn i det han omtaler som tre ideologiske effekter. Som et supplement til å undersøke disse tre ideologiene i tekstene, kommer jeg til å bruke et utvalg begreper fra Kenneth Burkes anmeldelse av *Mein Kampf* (1939). Denne artikkelen sammenfatter hvordan det som ble sett på som massebevissthet ble konstituert retorisk. Dette utgjør mitt teoretiske rammeverk for å undersøke hvordan Greta Thunberg skaper nye myter som konstituerer et fellesskap hos tilhengerne hennes. Etter at jeg har funnet grunnlaget for disse mytene og hvordan de kommer til uttrykk i hennes taler, skal jeg undersøke hvordan hun benytter seg av apokalyptisk retorikk forstått slik Barry Brummett fremstiller den i sin bok *Contemporary Apocalyptic Rhetoric* (1991). Barry Brummett har studert temaet apokalyptisk retorikk og hvordan dette til uttrykk både i en religiøs og en sekulær sammenheng. Mitt fokus kommer til å være på den sekulære apokalyptisk retorikken hans. Til sammen danner Michael McGee, Maurice Charland og Barry Brummett det teoretiske rammeverket for å kunne svare på problemstillingen min.

Teori – forholdet retorikk og ideologi

Med utgangspunkt i teoriene til Maurice Charland og Michael McGee, skal dette kapitlet forklare hvordan retorikk kan skape og opprettholde myter og «folk». McGee og Charland forholder seg til et perspektiv innen forskningen på ideologi og retorikk som heller bruker begrepet *myter* enn *ideologi*. Grunnen til dette er å løsrive seg fra den typen tankesett som ideologi kan invitere til. Siden dette er et perspektiv innenfor ideologisk retorikk kommer jeg også til å bruke begrepet ideologi videre i oppgaven. Dette kapitlet er bygd opp ved å først presentere forholdet mellom retorikk og ideologi. Deretter presenterer jeg en retning innen denne forskningen som ser på hvordan myter kan konstituere grupper av mennesker og at dette kan utgjøre «ett folk». Dette er teoriens hoveddel, hvor jeg fremlegger de ideologiske effektene til Charland og hvordan disse kan utspille seg. Dette kommer til å være viktig for oppgavens videre struktur. Endelig skal jeg supplere denne teorien med utvalgte begreper fra Kenneth Burke som jeg mener kan utfylle de ideologiske effektene. Til sammen utgjør dette det teoretiske rammeverket som ligger til grunn for å svare på min problemstilling som er: *Hvordan konstituerer Greta Thunberg sine tilhengere ved å bruke apokalyptisk retorikk?*

«Rhetoric (...) is the process by which our reality or our world comes into being» (Foss, 1996, s. 6). Hvordan vi forstår verden er et resultat av måten vi kommuniserer den til omverdenen. Ideologi er «forskellen mellom det sagte og det skjulte eller som det, der måtte tjene en bestemt gruppes interesser» (Lund & Roer, 2014, s. 19). Retorikk og ideologi knyttes sammen, nettopp ved at en ideologi gjennomtrenger alt som blir produsert i en kultur eller en gruppe, inkludert gruppens verdier, tro, holdninger, ønsker og lignende (Foss, 1996, s. 291) og at disse blir uttrykt retorisk. Hvilke ideologier en retor innehar, sier noe om retors identitet og syn på verden, og kan følgelig gi hint til hvordan andre kan forstå verden og hvem de er (Black, 1970/2016, s. 298). Når én ideologi blir preferert fremfor andre ideologier, oppnår denne status som hegemonisk. Hegemoni innebærer at ideologien konstituerer en form for sosial kontroll eller at den er dominerende over de samtidige ideologier i samfunnet, og akkumulerer en symbolsk makt til å klassifisere verden for andre slik at disse er en del av ideologiens verdensforståelse. På den måten kan den hegemoniske ideologien kontrollere hvilke normer som oppfattes som gjeldende (Foss, 1996, s. 294-295). Ideologier har en sentral funksjon ved at de, gjennom sine felles overbevisninger, kan skape gruppetilhørighet og fellesskapsfølelser hos sine tilhengere. Eller som McGee uttaler det: «ideology in practice is a political language, preserved in rhetorical documents, with the capacity to dictate decision and controll public belief and behavior» (M. C. McGee, 1980, s. 5).

De tre talene til Greta Thunberg kan ansees som epideiktiske taler. Talene har både epideiktiske og deliberative elementer, men siden jeg skal undersøke det ideologiske i talene, er det i denne omgang relevant å lese talene som epideiktiske. Selv om jeg ikke er ute etter å genrefest talene, er epideiktikken en relevant inngang for å fremheve hvordan taler kan definere en virkelighetsforståelse. Selv om den epideiktiske talegenren tradisjonelt forbindes med situasjonelle taler som bryllup og begravelse, (Kjeldsen, 2015, s. 34), er den særlig viktig for å skape fellesskapsfølelse og gruppetilhørighet (Berge, 2014, s. 18) i befolkningen. Epideiktikken er altså en talegenre som både kan være med å skape og formidle samfunnets verdier ved at retor danner et felles verdigrunnlag og en felles forståelse av virkeligheten hos en gruppe mennesker. Ut fra dette fellesskapet kan retorikken bidra til å skape og opprettholde det som i den konstitutive retorikken blir omtalt som «myter». Disse mytene kan bidra til å skape «ett folk». For å redegjøre for dette, kommer jeg til å benytte meg av teoriene til Michael McGee og Maurice Charland. De har begge skrevet om hvordan retorikken er en bidragsyter i konstitueringen av «ett folk». Begrepet «ett folk» er særlig knyttet til Michael McGees artikkel «In Search of «the people: A Rhetorical alternative» (1975), mens begrepet «konstitutiv retorikk» særlig er knyttet til Maurice Charland sin artikkel «Constitutive rhetoric: The case of the *peuple québécois*» (1987). Avslutningsvis i dette kapittelet kommer jeg også til å supplere disse teoriene med noen begreper av Kenneth Burke. Disse er hentet fra hans anmeldelse av *Mein Kampf* (1939) hvor han tilbyr anvendelige begreper for å studere fremveksten av slike myter og folk. For å gi en oversiktlig fremstilling av det teoretiske grunnlaget, har jeg ordnet inndelingen slik at jeg presenterer McGee og Charland parallelt ved å først ta for meg skapelsen av «ett folk» og deretter hvordan dette fører til en internalisering av myter.

Skapelsen av «ett folk»

Jeg har skrevet at den epideiktiske talegenren kan være med på å etablere et felles verdigrunnlag og en felles forståelse av virkeligheten. For å konstituere en ny gruppe eller skape en fellesskapsfølelse hos et publikum, er felles verdier og verdensoppfattelse viktig, særlig når gruppen ellers ikke har så mange eller tydelige likhetstrekk. Michael McGee bruker begrepet «the people» (M. G. McGee, 1975) for å omtale et slikt fenomen. *The people* blir ikke definert ut fra ytre omstendigheter som hvordan menneskene oppfører seg eller gruppens omstendigheter, men ut fra «their collective faith in a rhetorical vision» (M. G. McGee, 1975, s. 246). Det vil si at dersom retor klarer å etablere et felles verdigrunnlag hos tilhøreren, kan det føre til dannelsen av *the people* (M. G. McGee, 1975). Når publikummet opplever et bånd

til denne gruppen, vil det komme i posisjon til å kunne bli overtalt eller overbevist og altså endre mening (Charland, 1987, s. 134). Verdigrunnet til gruppen blir en slags ideologi, som på sikt kan gi retor mye makt og påvirkningskraft. En retor vil alltid tilby en publikumsposisjon i sin tale eller tekst. Denne manifesterer seg gjennom hva som passer til akkurat dette publikummet. Når et individ trer inn i denne hypotetiske konstruksjonen, gjenkjenner det seg som subjektet i en tekst, og identifiserer seg med det Edwin Black kaller «second persona». Dermed trer dette individet inn i den publikumsposisjonen og det fellesskapet som *the people* utgjør.

Maurice Charland presenterer i artikkel «Constitutive Rhetoric: The case of «Peuple Québécois» (1987) hvordan skapelsen av *the people* foregikk i praksis da «Québécois» ønsket å bli frigjort fra Canada (Charland, 1987, s. 136). Med artikkelen ønsket han å vise at kollektive identiteter selv former de grunnleggende retoriske appellene. Charland mener at formingen av en slik kollektiv identitet foregår gjennom tre samtidige og overlappende ideologiske effekter. Disse tre ideologiske effektene utgjør til sammen rammen for hvordan Greta Thunberg konstituerer sine tilhengere, og jeg kommer til å følge disse ideologiske effektene tett i oppgavens videre arbeid.

Den prosessen som konstituerer et kollektivt subjekt, regnes av Charland som den *første ideologiske effekten* i konstitutiv retorikk (Charland, 1987, s. 139). Denne tilbyr noen subjektposisjoner og en gruppeidentitet som er sentral i skapelsen av *the people*. Den rollen som erklærer seg selv som talsmann for gruppens vilje, blir av McGee omtalt som «advocate» (M. G. McGee, 1975, s. 240-241). For enkelhetsskyld kommer jeg til å fortsette å bruke begrepet i sin engelske form videre i oppgaven. *Advocate* er sentral i skapelsen av myten og i etableringen av *the people*, da denne fremstiller den idéen eller forestillingen tilhørerne må delta i for å bli en del av *the people* (M. G. McGee, 1975, s. 239-240). *Advocate* fungerer som fanebæreren for folkets ønsker og lengsler, og har som mål å omgjøre deres behov til nye ideer. Dersom *advocate* klarer å oppnå dette, aktualiserer han gruppens medfødte handlingsmuligheter, slik at gruppen kollektivt blir sterkere «against any other power on earth» (McGee, 1975, s. 241). Basert på deres kollektive atferd fører denne prosessen til gruppens eksistens. *Advocate* fungerer altså, som navnet tilsier, som gruppens forhandler. Dersom han lykkes i å skape en objektiv virkelighet, og tilpasse visjoner for *the people*, vil *advocate* etter hvert oppnå rollen som «Leader». Derfra vil denne personen videre fungere som et bilde på *the peoples* meninger, tro, handlingsmønstre og kollektive styrker. «Advocate» har altså mulighet til å redefinere sannhetsbegrepet gjennom å skape myter.

Myter blir skapt gjennom retoriske ontologiske argumenter som ikke er avhengige av empiriske bevis. Mytene kan videre forene ulike individer med sprikende interesser og behov til ett kollektivt subjekt. For å tre inn i ideologien som utspiller seg, er det sentralt at individene eksisterer i knutepunktet mellom en rekke identifikasjoner og blir fanget i systemet og meningsdannelsen hos gruppen, i tillegg til å være et subjekt utenfor seg selv og sitt eget liv (Charland, 1987, s. 143). Så lenge en får *the people* til å tro på de grunnleggende myteforestillingene, kan disse fungere som eksisterende bevis for gruppen, slik at gruppens enhet og kollektive identitet opprettholdes (McGee, 1975, s. 245). Den identiteten som det kollektive subjektet tilbyr, går da forbi de begrensninger som et individ har alene (Charland, 1987, s. 139). Dermed er ideologien internalisert, og menneskene kan begynne å leve den ut. Ideologisk retorikk er dermed svært effektiv fordi den kan styre disse menneskene i den retningen som gagnar ideologiens mål og motiv (Charland, 1987, s. 143).

Den andre ideologiske effekten til Charland har et historisk perspektiv. Denne bygger gruppeidentitet, blant annet ved å definere en felles fortid og felles røtter for gruppen. Ved å bruke historien til å skape en forbindelse mellom menneskene i gruppen og mennesker som har levet tidligere, skaper det grobunn for gruppens kollektive identitet (Charland, 1987, s. 141). Gjennom et historisk perspektiv, former det seg en gruppeidentitet med tilhørende posisjoner som subjektene kan tiltre (Charland, 1987, s. 140), og disse subjektposisjonene er således forhåndsbestemte og virker begrensede for den konstituerte. En gruppe trenger felles verdier, myter og kulturarv for at medlemmene skal kunne identifisere seg med nettopp denne gruppen (M. G. McGee, 1975). Basert på gruppens felles røtter og kulturarv, kan tidligere historiske øyeblikk bli omgjort til å inngå i gruppens kollektive identitet. Subjektene i gruppen blir først ideologisk signifikante når de posisjonerer seg i politisk, sosial og økonomisk handling i den virkelige verden (Charland, 1987, s. 141). Det vil si at subjektposisjonene ikke innehar noen makt i seg selv, men først dersom de faktisk blir utlevet. Gjennom disse handlingene i den virkelige verden, jobber subjektene mot å nå mytens *telos*, som er det målet de kan samles om å jobbe mot. Dermed knytter denne ideologiske effekten individene i gruppen sammen gjennom å skape en felles fortid, nåtid og fremtid.

«Folket» lever ut myten

Michael McGee forklarer mytebegrepet ved at en ideologi er blitt internalisert og nå spilles ut av de konstituerte subjektene. Charlands *tredje ideologiske effekt* er et begrep for å omtale at en konstituert myte er en illusjon av frihet for individene (Charland, 1987, s. 141). Illusjonen i dette er at slutten av deres historie ennå ikke er skrevet og at det er opp til de

konstituerte individene å utspille denne. Sentralt i denne ideologiske effekten, er at hvert enkelt individ blir presentert som fritt og med et eget handlingsrom, mens det i realiteten allerede er fast posisjonerte roller individene besetter mens de jobber mot det samme målet (Charland, 1987, s. 140). Individets handlingsmuligheter er begrenset til å følge opp og opprettholde den myten og ideologien som konstituerer dem slik at *the people* oppnår målet (Charland, 1987, s. 141). Individene utspiller dermed de aktørrollene de er blitt presentert for, samtidig som de selv føler på fritt spillerom og frihet. Når myten er internalisert, vil aktørene velge å handle i mytens favør. Dette innebærer at de kjenner på et moralsk ansvar for å gjøre de rette handlingene. Når de konstituerte individene kjenner på et ansvar for å fullføre historiens mål, vil den internaliserte myten utspille seg i verden. Disse tre ideologiske effektene kan gi oss et inntrykk av hvordan tekster virker ideologisk. Videre vil jeg supplere Charlands tre ideologiske effekter med noen utvalgte begrep fra Kenneth Burke. Han tilbyr en beslektet teori som også ser etter strukturen i bakenforliggende myter, og noen av disse begrepene mener jeg at tilbyr mer spesifikke retoriske funksjoner som vil gjøre tilnærmingen til analysearbeidet mer konkret rettet.

Supplerende begreper til teoriene

Kenneth Burke anmeldte i 1939 retorikken i boken *Mein Kampf*. I en artikkel som i dag blir ansett som en klassiker innen retorikken, samlet Burke de begrep som Hitler selv trekker frem som sentrale for å skape en massebevissthet. Det første begrepet jeg vil benytte her er ideen om et felles «fixpunkt» (Burke, 1997, s. 9). Dette skal konsentrere aktørens oppmerksomhet ett sted. Dette kan være en felles fiende som kan samle mennesker som ellers ikke har noe til felles (Burke, 1997, s. 10). Når fienden er utpekt og tilhengeren er med på denne myten, vil alle bevis bli selvbekreftende (Burke, 1997, s. 10). Dette begrepet ser jeg som en form for *telos* og i forlengelse av *den andre ideologiske effekten* til Charland.

Det andre jeg vil inkludere her, er begrepet medfødt verdighet (Burke, 1997, s. 13). Dette begrepet ser jeg i forlengelse av *den tredje ideologiske effekten*, da denne skaper en form for moral hos de konstituerte individene og videre også en drivkraft til å leve ut myten. Medfødt verdighet går ut på at alle mennesker har den egenskapen at de kan velge å følge det rette levesett dersom de har de rette tankene. Det er en generell egenskap som enhver kan erverve, dersom de vil følge de rette tankene og det rette levesettet. Å erverve medfødt verdighet vil det si at individet velger å handle i tråd med mytens mål, til tross for at individet selv kjenner på fritt spillerom.

Det siste begrepet, beskyttelsesforanstaltning (Burke, 1997, s. 13), er relevant som en mekanisme som sikrer at individet beskyttes fra en eventuell skyldfølelse som kan oppstå. Beskyttelsesforanstaltning betegner den helende prosessen, eller medisinen, som oppstår når en overfører egne elendigheter til en sydebukk. Ved å plassere skylden hos en sydebukk, kan en fjerne skyldfølelse hos de konstituerte menneskene i den mytiske orden. Sydebukken fungerer da som en forløser ved at man selv kan bevare sitt selvilde og føle seg bedre. Denne mekanismen gir individene i *the people* mulighet til å fortsette slik de allerede gjør uten å endre seg, så lenge gruppen med den konstruerte sydebukken blir fjernet.

Apokalyptisk retorikk

Til nå har jeg presentert et teoretisk rammeverk for hvordan retorikk, ideologi og myter er viktige begreper for å samle mennesker om et felles tankesett. Fra tid til annen opplever vi overgangstider og ønsker å finne gode forklaringer på hva som foregår. Mennesker har i over tre tusen år hatt perioder med overbevisning om at verden kommer til å gå under. Vestlig kultur har lenge hatt denne overbevisningen gjennom kristendommen, hvor Johannes Åpenbaring presenterer Gud som den sentrale skikkelsen som presenterer en plan for de siste dager (Nielsen, 2014). I nyere tid har denne undergangsfortellingen kommet frem igjen, men denne gangen er det politikere og forskere som beskriver en trussel om klimaets undergang (Nielsen, 2014). Det vil si at mennesket selv er skaper av verdens undergang i denne forståelsen. En slik sekulær forklaring er ikke uvanlig fra et historisk perspektiv, da en kan finne eksempler på at klimaet eller miljøet er årsaken til undergangen i kilder som går over tusen år tilbake (Garrard, 2004, s. 85).

Med utgangspunkt i Brummetts teori om apokalyptisk retorikk, skal jeg undersøke en sekulær tilnærming til begrepet. Til dette kommer jeg til å bruke Brummetts *Contemporary Apocalyptic Rhetoric* (1991). I tillegg skal jeg supplere denne teorien med hvordan apokalyptisk retorikk er blitt utforsket i et miljøperspektiv. Til dette kommer jeg til å bruke Greg Garrards bok *Ecocriticism* (2004).

Selve begrepet apokalypse er mest kjent i sin overførte betydning som en «(grusom) hendelse med katastrofale følger» (NAOB, u. å.). Store Norske Leksikon skriver at «apokalypse betyr opprinnelig å avdekke noe» (Molland, Leilvestad, Kværne & Groth, 2019). En definisjon av apokalypse som jeg mener peker i retning retorikk og myter, er: «apocalypticism is inevitably bound up with imagination, because it has yet to come into being. To use the narratological term, it is always ‘proleptic’» (Garrard, 2004, s. 86). Det vil si at apokalypse er et begrep for å avdekke noe som er blitt holdt skjult og hovedsakelig inneholder et budskap om en hendelse i fremtiden som vil gi katastrofale følger. Denne kunnskapen om fremtidige hendelser blir, naturligvis, formidlet og argumentert for retorisk.

Brummett ser på apokalypse som en kompleks diskurs som blant annet predikerer en ende eller en katastrofe. Apokalypsen myndiggjør et publikum som ser seg selv som en del av anomien og kaoset de opplever i samfunnet, og tilbyr et «system of order», heretter ordenssystem, som kan erstatte de allerede eksisterende «system of explanation», heretter forklaringssystem, som publikum opplever å ha mistet (Brummett, 1991, s. 31). Selv om apokalyptisk diskurs selv forutser endring, vokser den typisk frem i tider med sosial ustabilitet

og i overgangstider. Først og fremst er det sentrale her at det oppstår en situasjon av uro, en situasjon som tidlige forklaringsystemer ikke kan gi tilstrekkelige svar på. Dermed åpner det seg en mulighet for retor til å ta definisjonsmakten og til å tilby et nytt forklaringsystem. At noen opplever noe i verden som annerledes og uforklarlig, altså noe som tidligere forklaringsystem ikke kan gi noen god forklaring på, kan det indikere at tiden er inne for et generasjonsskifte. Dermed vokser det frem nye forklaringsystem, og noen ganger kan disse være apokalyptiske.

Situasjon – fra kaos til orden

Barry Brummett trekker frem Kenneth Burke i sin søken etter den apokalyptiske retorikken. Her belyser Brummett hvordan Burke ser på diskurser som ressurser mennesker kan bruke for å komme seg gjennom tider med urolige eller utfordrende opplevelser. Brummett omtaler diskurs som noe som «offers people formal patterns that allow them to order their lives» (Brummett, 1991, s. 19). Videre blir diskurs trukket frem både som et verktøy til å sette ord på egne bekymringer og til å forstå og reagere på situasjoner. Diskursen kan dermed gi en beskrivelse av den kaotiske situasjonen menneskene står overfor, og foreslå en tolkning og reaksjon på den (Brummett, 1991, s. 19-20). Dette er altså en retorisk handling fra en retor som kan tilpasse responsen slik at den passer oppfattelsen av uro eller bekymring.

«This process of summing up situations and forming responses to them is the *rhetorical* function of discourse, a function closely connected to an audiences everyday lived troubles and triumphs (...) To understand a situation and to form a response to it is never neutral, disinterested, or unmotivated; we urge our own understandings and responses upon others» (Brummett, 1991, s. 20)

Retoren er altså helt sentral for å skape orden i en kaotisk situasjon, og denne fremkommer retorisk gjennom å tilby publikummet forklaringer på hva som foregår. Den apokalyptiske retor blir sett på som «an instrument of ideology» (Brummett, s. 87) og er den som skal levere løftet om å opprettholde orden for det publikummet som frykter at livet skal bli kaotisk.

En parallell som er naturlig å trekke her, er det Greg Garrard kaller «frame of acceptance» (Garrard, 2004, s. 87). Selv om han undersøker kjennetegn på det som kan være genrebeskrivende for apokalyptisk litteratur, kan deler av hans rammeteori være relevant også for å undersøke hva som kjennetegner apokalyptisk retorikk. Det å definere en situasjon som

apokalyptisk, innebærer å omtale noe som kommer til å skje, og som gjerne både responderer på, og selv produserer, «krise» (Garrard, 2004, s. 86). Her foreslår Garrard to forskjellige rammer som vil påvirke tilnærmingen gjennom tid og menneskets handlingsmuligheter i fremstillingen av apokalypsen. I den ene tilnærmingen må menneskene velge mellom «den gode» og «den onde» siden i konflikten mot en nærliggende katastrofe (Garrard, 2004, s. 87). Mennesket har her ingen egentlige påvirkningsmuligheter i møtet med apokalypsen. I den andre tilnærmingen har menneskene derimot mulighet til å ta gode valg som vil forskyve endetiden frem i tid. Apokalypsen vil fortsatt inntreffe, men den blir utsatt på bakgrunn av menneskenes handlinger. Garrard gir dermed en teoretisk fremstilling som tar høyde for både at det er uenighet om hvilke påvirkningsmuligheter mennesket har, og på hvilket tidspunkt katastrofen vil inntreffe.

Forankrende tekster og retor

For å underbygge sine argumenter om de store forandringene som vil skje når historien er i ferd med å kulminere, refererer en apokalyptisk retor til tekster som allerede blir forstått som sanne og er allment aksepterte av publikum. Dette refererer Brummett til som «grounding texts» (Brummett, 1991, s. 87), heretter kalt *forankrende tekster*. Garrard omtaler det også i sitt kapittel, hvor han påpeker at en i klimaretorikk ofte bruker forskningsartikler, værrapporter, klimamodeller og lignende som profetier for fremtiden (Garrard, 2004, s. 93). Et interessant poeng er at *de forankrende tekstene* og de påfølgende argumentene særlig blir brukt og formidlet av noen som ikke selv har de kvalifikasjonene som tekstene krever (Brummett, 1991, s. 94). Den apokalyptiske retor er i en spesiell posisjon ved å være den som forklarer tegn og hendelser til publikum, og den retoriske kraften blir styrket ved å være i besittelse av nøkkelen til denne kunnskapen (Brummett, 1991, s. 100-101). De forankrende tekstene kan hjelpe retor å få gjennomslag for tiltak som kan bli gjort, da de blir sett på som «the grounding for making political and social pronouncements» (Brummett, 1991, s. 94-95). Ved å benytte slike forankrende tekster, kan det være med på å bygge retors etos og styrke argumentene for at apokalypsen vil inntreffe. Med støtte i den forankrende teksten, fremgår den apokalyptisk retor som en leder, gjerne en karismatisk leder, for de som følger diskursen (Brummett, 1991, s. 101).

Tidsaspekt

Brummett forklarer apokalyptisk retorikk blant annet som en kategori ideologiske diskurser, hvor retorikken trekker på oldtidens apokalyptiske visjoner og dermed tilbyr både historisk begrunnede, og personlig og politisk relevante uttalelser (Brummett, 1991, s. 12). Helt essensielt i Brummetts fremstilling av apokalyptisk retorikk, etter opplevelsen av uorden, er løftet om *millennium*. Millennium er en tid med rettferdighet, fred og harmoni (Brummett, 1991, s. 48) og denne perioden eller epoken står som motsetning til apokalypsen. Begrepet apokalypse inneholder en spenning mellom en frykt for denne verden og et håp om en ny og bedre (Brummett, 1991, s. 7). Akkurat når millennium og apokalypsen vil å inntreffe, varierer hos ulike apokalyptikere, men felles er at det kommer til å skje innen historisk kort tid (Brummett, 1991, s. 51). Utfra dette temporale kriteriet deler Brummett inn i *premillennial* og *postmillennial*. Premillennial kjennetegnes ved en forventning om en radikal endring i nærliggende fremtid, og at denne endringen etterfølges av millennium. For de fleste premillennialister blir millennium innledet plutselig. Denne typen apokalypse kan virke mer distinktiv ved at den holder seg til en følelse av hastverk, og at den forventer en stor forandring innen kort tid. Dermed må disse retorene være spesifikke om hvordan historien er i ferd med å nå klimaks, for eksempel ved å støtte seg på forankrende tekster. På den andre siden kan postmillennial apokalypse være vagere om historiens ultimate mål, siden vi gradvis går inn i millennium og den faktiske apokalypsen kan være tiår unna (Brummett, 1991, s. 51). Postmillennial diskurs kan virke mindre synlig i offentligheten fordi den bruker mer abstrakte ideer som «fremgang», som er viktige i vestlig tankesett (Brummett, 1991, s. 52). Selv om det hos Brummett ser ut til at dette temporale skillet mellom pre- og postmillennial er tilpasset en religiøs apokalypse, er det relevant å se på tidsaspektet også når jeg skal undersøke en sekulær form for apokalypse.

Paradokset - bruker redselen for endring til å love orden

Et siste sentralt kjennetegn ved apokalyptisk retorikk, er at den apokalyptiske retors frykt for forandring blir uttrykt ved å predikere enda verre katastrofer i fremtiden (Brummett, 1991, s. 27). Trusselen om enda større katastrofer i fremtiden blir altså gjenstand for å skape orden blant sitt publikum. Dermed har også retoren mulighet til å definere hva som skal til for å ruste seg for, eller utsette, denne fremtidige apokalyptiske situasjonen. Retoren er avhengig av en passende kontekst i situasjonen for å kunne uttrykke dette, noe som Brummett definerer som «one of change or crisis that cannot be explained by received systems of understanding, thus plunging a bewildered people into chaos and anomie» (Brummett, 1991, s. 28). Her er

det viktig å merke seg at dette er en psykologisk situasjon. Dermed kan en ikke identifisere den apokalyptiske konteksten utfra historien objektivt. Det som gjelder som en uforklarlig endring eller katastrofe er dermed et spørsmål om et individ oppfatter situasjonen som uforklarlig.

Avslutning - konstitutiv retorikk og apokalyptisk retorikk

Et sentralt premiss for de teoriene jeg har presentert i dette kapittelet, er at mennesket ønsker å tilhøre en orden. Når mennesket selv ikke kan forklare det kaos og uro det opplever i verden, kan dette skape en mulighet for en retor til å tilby sin definisjon av situasjonen. Dersom en retor kan tilby nye forklaringsystemer som tar utgangspunkt i grunnleggende verdier hos disse menneskene, kan dette fra tid til annen føre til at forklaringsystemene blir byttet ut. Dersom retor gir sin definisjon på situasjonen og retorisk klarer å skape en ny forståelse hos en gruppe mennesker, kan dette konstituere en ny hegemonisk myte. Da må denne myten internaliseres hos menneskene. Disse må først kjenne seg igjen i den definisjonen *advocate* tilbyr av situasjonen, som svarer til *den første ideologiske effekten* til Charland. Deretter må de kjenne tilknytning gjennom gruppens røtter og kulturarv, slik at de ønsker å jobbe mot deres felles *telos*. Dette svarer til *den andre ideologiske effekten* til Charland. Når individene i gruppen kjenner seg igjen i dette, er de konstituert i myten. Da begynner individene å jobbe mot det forhåndsdefinerte målet mens de kjenner på en illusjon av frihet. Dermed spiller de ut *den tredje ideologiske effekten* til Charland. Hvordan denne ideologiske effekten faktisk utspiller seg, kan jeg ikke til å undersøke i denne oppgaven. Derimot skal jeg analysere tre av talene til Greta Thunberg for å undersøke hva slags myte hun tilbyr sine tilhengere og deretter hvordan hun benytter apokalyptisk retorikk i sine taler. Endelig vil jeg i oppgaven kunne svare på hvordan hun implementerer apokalyptisk retorikk i konstitueringen.

Metode

Retorisk kritikk

I dette kapittelet gir jeg en innføring i oppgavens metode og beskrive analysens fremgangsmåte. Min studie er en nærlesning av tre av talene til Greta Thunberg forankret i retorisk kritikk. Retorisk kritikk er en prosess for å undersøke og forklare symbolsk handling, og analysearbeidet har variert mellom analyse, fortolkning og vurdering (Foss, 1996, s. 6-7). Retorisk kritikk er et bredt fagfelt og siden jeg skal undersøke hvordan Greta Thunberg konstituerer sine tilhengere retorisk, har jeg valgt å snevre inn til ideologisk kritikk. Ideologisk kritikk fokuserer på å 1) identifisere det grunnleggende i ideologien, som hva publikum skal tro, føle og forstå eller hvilke verdier som blir forstått som gode og hvilke som dårlige, 2) identifisere hvem som får sine interesser presentert, hvilke grupper som blir hørt og hvilke som eventuelt ikke blir representert, og 3) identifisere de retoriske strategiene som fremmer denne ideologien fremfor andre. Formålet er å finne og synliggjøre virkelighetsbildet som ligger til grunn i de tre talene til Greta Thunberg.

Fremgangsmåte

For å kunne presentere den myten som kommer til uttrykk i Thunberg taler, har jeg gjort en retorisk og kritisk nærlesning av hver enkelt tale. Dette er en hermeneutisk prosess hvor en opparbeider en gradvis dypere fortolkning av materialet ved å gå frem og tilbake mellom analysering, fortolkning og vurdering. Det er altså ingen grense for hvor dyptgående en slik analyse kan være. Etter gjentatte gjennomlesninger begynte det å tegne seg et bilde av at Thunberg representerte en ny myte, og jeg synes at det kunne ligne det som i teorien kalles for en ny mytegenerasjon. Dette fikk meg inn på tanken om å ligge tett på teorien i analysen av talene. Den kritiske inngangen jeg har valgt for analysens oppsett, er at jeg kommer til å forholde meg tett til teoridelen. Dermed har jeg valgt å strukturere analysen rundt de tre ideologiske effektene til Charland.

I analysen skiller jeg mellom hver enkelt av de tre ideologiske effektene i hver enkelt av de tre talene. *Den første ideologiske effekten* til Charland tilbyr noen subjektposisjoner og en gruppeidentitet. For å avdekke hvilke subjektposisjoner Thunberg tilbyr i sine taler, har jeg i stor grad basert vurderingene på Thunbergs pronomenbruk for å avdekke 1) hvem hun omtaler, 2) hvem hun snakker til og 3) hvem hun snakker om. Da jeg kun har undersøkt taler av Thunberg selv, og det er hun som er den definerende i talene, har hun subjektposisjonen *advocate/leader*. Charland skiller i sin teori mellom subjektposisjonene *advocate* og *leader*,

som er relevant når en skal undersøke et større korpus. Dette skillet vurderer jeg som mindre relevant for min studie da jeg kun undersøker taler av Greta Thunberg selv, i motsetning til tekster skrevet av andre i gruppen. Da det er tegn til at Thunberg er både *advocate* og *leader*, vurderte jeg det som mer oversiktlig å presentere hennes subjektposisjon som *advocate/leader* fremfor enten å gjøre et skille mellom disse eller velge en av benevnelsene. I analysen av hvilke subjektposisjoner som kommer til uttrykk i talene, fant jeg også at gruppen som ansees som *the people* gjentatte ganger omtales som «young people» og lignende formuleringer. Til tross for at gruppens kollektive identitet blir bygget rundt andre faktorer enn alder, har jeg valgt å omtale dem som *de unge*, da jeg vurderte denne omtalen som intuitiv og oversiktlig. Det er altså gruppen med *de unge* som Thunberg er talsperson for, og som deler hennes verdenssyn. Den andre gruppen, de jeg vurderte til å være mytens syndebukk, er en gruppe som omtales som blant annet «leaders» og «people in power». På bakgrunn av dette har jeg valgt å omtale denne gruppen som *lederne*. Til slutt undersøker jeg hvordan forholdet mellom disse gruppene blir omtalt av Thunberg, da dette kan si noe om det verdenssynet *de unge* tar del i og hvordan det utspiller seg i myten.

I *den andre ideologiske effekten* til Charland er det sentralt hvordan forankring i tid kan virke konstituerende for gruppen. For å avdekke denne ideologiske effekten i talene til Thunberg har jeg sett på hvordan hun omtaler tidligere hendelser fra historien og hvilken forståelse av disse hendelsene hun tilbyr tilhørerne. Blant annet er det sentralt her at hun forankrer den kollektive identiteten til *de unge* i hvordan de er blitt sviktet av *lederne*, da de over lengre tid har hatt kunnskap. Denne ideologiske effekten baserer seg på å kunne knytte sammen tidligere hendelser med nåtidens mennesker, og denne tidshorisonten varierer mellom at *lederne* har tatt egoistiske valg de siste tretti årene til at menneskeheten, «Homo sapiens», kan finne identitet i å tilhøre samme art.

Den tredje ideologiske effekten omtaler hvordan myten lever gjennom de konstituerte individene. Da materialet mitt utelukkende er fra Greta Thunberg, er det i liten grad mulig å si noe om hvordan denne ideologiske effekten faktisk utspiller seg. Derimot har jeg i analysen undersøkt hvilke elementer som ligger til grunn for at gruppen skal kunne kjenne på den friheten som myten tilbyr. Et eksempel på hvordan dette kommer til uttrykk, finner man i talen «Our house is on fire», hvor hun sier at «that is up to you and me». Omtalen av denne ideologiske effekten vil nødvendigvis være en del kortere enn de to andre ideologiske effektene.

Etter at jeg i oppgavens analysekapittel har presentert hver av de ideologiske effektene og hver enkelt tale, skal jeg bruke denne for å svare på problemstillingene mine i

drøftingskapittelet. På samme måte som at analysekapittelet er strukturert rundt Charlands ideologisk effekter, er drøftingskapittelet strukturert rundt problemstillingene. Først begynner jeg med å svare på hver av de to delene av problemstillingen. Dermed kommer jeg i det første delkapittelet av drøftingen til å gi en fremstilling av den myten Greta Thunberg fremstiller i sin helhet. Deretter kommer jeg til å undersøke hvilke trekk fra apokalyptisk retorikk som viser seg i Greta Thunberg sine taler. Endelig kan jeg svare på problemstillingen min ved å undersøke hvordan hun implementerer den apokalyptiske retorikken i konstitueringen. I drøftingskapittelet kommer jeg til å forholde meg tett til begrepene presentert i teorikapittelet, denne gangen begrep fra Barry Brummets teori om apokalyptisk retorikk. Før jeg avslutter denne oppgaven, vil jeg komme med et forslag til mer generelle trekk denne oppgaven kan bidra til å videreføre, og forhåpentligvis kan jeg si noe om hvordan apokalyptisk retorikk kan være en forlengelse av mytebegrepet. Ut ifra dette ønsker jeg å tilføre talene noe mer enn bare de ordene som står i dem og følgelig bidra til en ny forståelse. Med det håper jeg at analysen min kan bidra til å sette teksten inn i en «større, mere teoretisk sammenheng» (Villadsen, 2014, s. 43).

Utvalg

Greta Thunberg har gitt ut sine taler i boken *No one is too small to make a difference* (2019), som inneholder de talene hun holdt i 2019. For å gjøre et dypdykk i Greta Thunbergs retorikk ville det være relevant å undersøke hele andreopplaget av boken hennes, da det er den største samlingen av hennes taler per dags dato. Etter gjentatte gjennomlesninger av hennes taler, har jeg gjort et utvalg på tre taler jeg vil fokusere på. Dette valget er basert på en vurdering av talenes popularitet og rekkevidde. Av alle talene hun holdt i 2019, er dette de mest kjente og de hun kommer til å bli husket for. Etter å ha gjort gjentatte gjennomlesninger av Thunberg sine taler, sitter jeg igjen med at disse har mange fellestrekk. Jeg vil si at utvalget mitt er nokså representativt for Greta Thunbergs retorikk og har stor nok variasjon til å kunne svare på problemstillingen.

«Our house is on fire»

«Our house is on fire» holdt Thunberg under World Economic Forum (WEF) i Davos den 25. januar 2019. Dette arrangementet ble gjestet av ledere både innen den private og den offentlige sfæren og verdensledere for å diskutere særlig økonomiske anliggende. På nettsiden til WEF er Greta Thunberg oppført som en headliner ved siden av blant andre Donald Trump

og Angela Merkel, noe som er beskrivende for hvor mye oppmerksomhet hun var ventet å tiltrekke seg. Talen ble kringkastet i flere ulike kanaler, slik at mennesker verden over hadde mulighet til å se og høre. Dette vil jeg si at er den nest mest kjente talen til Thunberg. Etter denne var det mange som fikk øynene opp for henne, og blant annet ble hun mye sitert i ulike forum på internett, både av kritikere og tilhengere.

«The easiest solution is right in front of you»

«The easiest solution is right in front of you» holdt Greta Thunberg i mai 2019 under R20 Austrian World Summit i Wien. Dette var en konferanse med tittelen «Leadership for a Sustainable Future» med mål om å skape en plattform for å nå målene i Paris-avtalen (IISD, u. å.). Av de tre talene jeg har valgt, er dette antakelig den minst kjente.

«The world is waking up»

«The world is waking up» ble fremført under FNs klimarådsmøte i New York den 23. september 2019. Denne talen fikk store ringvirkninger, blant annet etter at Donald Trump den 24. september 2019 twitret et sarkastisk innlegg på sin profil hvor han skriver at hun er en ung jente som ser frem til en lysende fremtid (NTB, 2019). Dette er sannsynligvis den talen mange først tenker på av Greta Thunberg, og den som skiller seg mest fra de foregående talene. Denne talen er nok den mest kjente, og særlig sitatet «How dare you» er det mange som husker.

Analyse

Analysekapittelet er bygget opp slik at hver enkelt tale har sitt eget delkapittel. Disse delkapitlene følger det samme oppsettet, da de er strukturert rundt de ideologiske effektene til Charland. Hver tale har en introduksjon hvor jeg presenterer hvor talen er fremført, hvordan den er bygget opp og kort om de ulike delene i talen. Dette er for å sette talen i kontekst før jeg presenterer hva jeg har funnet i analysen. I presentasjonen av hvordan de ideologiske effektene kommer til uttrykk i hver enkelt tale, tar jeg for meg effektene i kronologisk rekkefølge. Under den *første ideologiske effekten* har jeg en ny overskrift for hver subjektposisjon, og disse er *advocate/leader*, *de unge*, *lederne*, i tillegg til at jeg har med hvordan forholdet mellom *de unge* og *lederne* kommer til uttrykk. Den andre og den tredje ideologiske effekten presenteres uten å dele opp i nye overskrifter. Hvert delkapittel oppsummeres med en kort oppsummering. Dette legger grunnlaget for en drøfting av Greta Thunberg som apokalyptisk retoriker og hvordan dette er med på å konstituere hennes tilhengere.

«Our house is on fire»

Greta Thunberg holdt talen «Our house is on fire» under en konferanse for World Economic Forum i Davos den 25. januar 2019. Fremføringen varer i nesten seks minutter (Forum, 2019). Talen har en klassisk disposisjon i fem deler: Innledning, avslutning og tre hovedmomenter. Innledningen vekker interesse med en påstand om at huset vårt brenner. Påstanden blir gjentatt i de to første setningene, for deretter å komme med begrunnelsen at det er tolv år til vi ikke lenger kan korrigere våre feil. Thunbergs etos er sterkt ved at hun viser innsikt utover tallene til IPCC. Talens første hovedmoment innledes med «At places like Davos (...)» og problematiserer hvordan nåværende system er feil. Dette momentet avsluttes med at dersom vi ikke gjenkjenner disse feilene, har vi mest sannsynlig ingen sjanse (til å overleve). Det andre hovedmomentet begynner med «We are facing a disaster of unspoken sufferings (...)» og foreslår at vi må kutte alle klimagassutslipp. Det er ingen gråsoner: Enten klarer vi å unngå katastrofen og lidelsene, eller så klarer vi det ikke. Momentet avsluttes med to retoriske spørsmål om hva vi gjør når det ikke er politisk vilje. Det tredje hovedmomentet starter også med å referere til stedet hun er: «Here in Davos – just like everywhere else – everyone is talking about money (...)» og problematiserer hvordan klimaforandringene ikke blir behandlet som en krise. Dette momentet avsluttes med en påstand om at vi må endre det meste i våre nåværende samfunn. Avslutningen til talen har en klar patosappell og begynner

med «Adults keep saying: (...)». Den skaper følelser som frykt, panikk og håpløshet og oppfordrer til handling. Her repeterer hun også tittelsetningen som ble gjentatt i innledningen, og forsikrer med «because it is» som talens aller siste utsagn.

Subjektposisjoner

Advocate/leader

Allerede i talens andre setning, «I am here to say, our house is on fire», setter Thunberg seg i rollen som advocate/leader. Ved å konstatere at «I am here to say», påstår at hun har kunnskap om noe som lytterne bør høre og setter seg dermed i posisjon til å dele sin virkelighetsforståelse. Direkte etter underbygger hun påstanden om at huset brenner med «According to the IPCC, we are less than twelve years away from not being able to undo our mistakes. In that time (...)». Utsagnet kan være styrkende for hennes etos ved at hun har innsikt i tallene som ligger bak utregningen av «twelve years away». Resten av talens innledning består i å trekke inn flere faktorer som ikke var regnet med, noe som kan gi troverdighet både til påstanden og til hennes kunnskap som taler.

Thunberg tilbyr forklaringer på hvorfor tingenes tilstand er som de er: «the climate crisis is a crisis that never once has been treated as a crisis». Her fastslår hun hva som har skjedd og at dette er et problem. Gjentakelsen av ordet «crisis» kan også skape følelser hos lytteren og understreker viktigheten av dette ordet. Avslutningsvis i talen kommer det frem hvilke følelser folk skal ha og hvilke handlinger folk skal gjøre. Gjennom en anaforrekke sier hun to ganger «I don't want your [/] (...) you (...)» for å referere til håpet de voksne vil gi de unge og fem gjentakelser av en tilnærmet lik figur, nemlig «I want you to (...)».

«But I don't want your hope. I don't want you to be hopeful. I want you to panic. I want you to feel the fear I feel every day. And then I want you to act. I want you to act as you would in a crisis. I want you to act as if our house is on fire».

Ved å være personlig om egne følelser, «the fear I feel», inviterer hun lytteren til å kjenne på de samme følelsene. Det kan også styrke hennes troverdighet at hun selv kjenner på de følelsene hun ønsker at lytteren skal kjenne på. At hun utelukkende bruker «you» og «I» i dette utdraget skaper også en følelse av nærhet til lytteren. Anaforene gir et tydelig bilde på at hun ønsker å skape følelser som håpløshet og frykt.

«Adults keep saying: "We owe it to the young people to give them hope". But I don't want your hope». Dette sitatet inneholder alle de tre subjektposisjonene *advocate/leader*, *de unge* og *lederne* og vil derfor være relevant for å si noe om alle de tre posisjonene. Sitatets siste setning uttrykker at Thunberg er personlig når hun svarer den stemmen «adults» får i talen. Siden «adults» sier dette til *de unge* og Thunberg selv svarer på det i jeg-form, viser hun seg som representant for *de unge* og den håpløsheten de kan kjenne på. Som *advocate/leader* viser hun her definisjonsmakt over hva «the young people» føler og mener, og de føler frykt, panikk og håpløshet, noe de mener «adults» også bør.

I talen «Our house is on fire» inntar Thunberg rollen som *advocate/leader* ved at hun tydelig definerer problemet med klimaet som en krise som aldri er blitt behandlet som en krise. Thunberg tilbyr også sin tolkning av situasjonen gjennom metaforen om at huset vårt brenner. Endelig er hun personlig når hun uttrykker hva hun ønsker at sine tilhengere skal føle og hva hun ønsker at de skal gjøre gjennom å gi «adults» en stemme og at hun svarer på vegne av «young people». På bakgrunn av omtaler som «young people» og lignende av denne gruppen som Thunberg er *advocate/leader* for, har jeg vurdert det som nærliggende å benevne denne gruppen som *de unge*.

De unge

Thunberg bruker flere ganger alder for å omtale *de unge*. Selv om de bare blir omtalt som «the young people» én gang, blir de også benevnt som barn i denne talen: «(...) even a small child can understand it». Selv om dette er et uttrykk som understreker hvor enkel en sak er, gir det også *de unge* en plass og en stemme ved å forstå noe. Thunberg er tenåring selv når hun fremfører denne talen som igjen legitimerer at hun er talsperson for *de unge*. Thunberg viser altså at *de unge* er en gruppe som omtales som unge og barn, men det som kjennetegner dem i større grad enn alderen er følelser som frykt og redsel for fremtiden. Når hun sier at selv et barn kan forstå det, inkluderer hun også andre utover alderskarakteristikken. Dette åpner opp for at de som forstår denne enkle løsningen eller kjenner på den frykten og håpløsheten også kan kjenne seg igjen som en del av denne gruppen.

Verdier som trygghet for fremtidige generasjoner blir i denne talen tilbudt *de unge* «(...) safeguard the living conditions for future generations». Ønsket om å sikre levekårene til fremtidige generasjoner er også noe som konstituerer *de unge*. Dette sitatet ser ut til å vise til yngre mennesker ved at det er de som er fremtidige generasjoner. En slik verdi er også iboende i mennesket, så slike setninger vil også påvirke følelsene til eldre lyttere. Imitasjonen av hva «adults» sier, gir inntrykk av at hun vet noe som de voksne ikke vet eller at de tolker

situasjonen svært ulikt. Ulikheten i både følelser og tolkning av situasjon skaper et bilde av et motsetningsforhold mellom *lederne* og *de unge*. Sitatet viser at *de unge* er en gruppe som føler på frykt og vil gjøre noe for å endre denne følelsen. Dermed er ikke *de unge* bare en gruppe med barn og unge, men kan bestå av mennesker i alle aldre som kjenner seg igjen i de følelser som frykt og håpløshet, verdier som trygghet for fremtidige generasjoner og en verdensoppfattelse som venter at det skal skje store forandringer. Store forandringer kan bety både «unprecedented changes in all aspects of society need to have taken place», som viser til hvilke store forandringer mennesket må gjøre for å unngå den store katastrofen som klimaforandringene fører meg seg. Store forandringer kan også referere til nettopp denne katastrofen, formidlet som «a disaster of unspoken sufferings for enormous amounts of people».

I denne talen tegner deg seg et bilde av at Thunberg konstituerer en gruppe mennesker i sin retorikk. Denne gruppen har jeg kalt *de unge* fordi de ofte benevnes ved lav alder, til tross for at deres fellesskapsfølelse har andre likhetstrekk. *De unge* er en gruppe som kan kjenne seg igjen i følelser som frykt og redsel for fremtiden. Individene i gruppen ønsker å sikre levekårene for fremtidige generasjoner og de er en gruppe som faktisk forstår nødvendigheten av dette. *De unge* forstår situasjonen slik Thunberg legger den frem, nemlig at vi står overfor en klimakrise. Denne krisen krever store forandringer, og *de unge* må se seg klare for å gjøre de nødvendige samfunnsendringene.

Lederne

I sitatet hvor «adults» sier de vil gi *de unge* håp, kommer det frem at «adults» er en gruppe som ikke forstår *de unges* frykt. Svaret til Thunberg om at hun ikke ønsker deres håp, tyder på at de voksne forstår fremtiden på en annen måte enn Thunberg. *Lederne* er, i likhet med *de unge*, av uspesifisert størrelse som innehar ulike karakteristikk. De kan blant annet kjennetegnes ved at de tidligere har feilet, noe som kommer frem gjennom utsagn som «All political movements (...) And the media has failed (...)». En annen sentral karakteristikk ved *lederne*, er at de bare er opptatt av økonomisk vekst og suksess: «At places like Davos, people like to tell success stories. But their financial success (...)». Metonymien «Davos» blir brukt to ganger i talen og «Davos» skaper assosiasjoner til rike, voksne og mektige mennesker. Det er blant annet denne karakteristikken som ligger til grunn for å omtale gruppen ved navnet *lederne*. Denne talen blir fremført i nettopp Davos, som viser at hun kjenner situasjonens omstendigheter og snakker direkte til menneskene i salen. Allikevel bruker hun formuleringer som «at places like», «people» og «their» om denne gruppen, fremfor for eksempel «here»,

«we» og «your». Dette tydeliggjør et skille mellom subjektposisjonene *lederne* og *de unge*. *De unge*, som Thunberg er talsperson for, er ikke en del av «financial success». Sitatet etterfølges av «(...) their financial success has come with an unthinkable price-tag. And on climate change, we (...)». Det vil si at *ledernes* økonomiske suksess er på bekostning av klimaforandringene. Ved å omtale gruppene ved aldersforskjeller og å snakke om fremtidige generasjoner, kommer det frem at det er *de unge* som egentlig betaler for den økonomiske suksessen til *lederne*. «But what do we do when there is no political will?» er et sitat som viser at politikere, som er en del av *lederne*, ikke kommer til å ordne opp fordi det mangler politisk vilje. Gruppen *lederne* inneholder altså mennesker med penger og makt som mangler vilje til å gjøre noe med problemet.

I talen «Our house is on fire» får en gruppe som omtales som blant annet «adults» en stemme. Disse har jeg vurdert det relevant å omtale som *lederne*, da det er en sammensatt gruppe med mennesker fra politiske bevegelser, politikere, all media og alle som er opptatt av økonomisk suksess. Videre blir de også omtalt som «their» og «people», som tydeliggjør at hun selv ikke deler posisjonen til *lederne*. I talen kommer det frem at denne gruppen ikke vil gjøre de nødvendige endringene da det ikke finnes noen politisk vilje til å gjennomføre dem. Thunberg fremstiller deres verdensforståelse som at økonomisk suksess er viktigere enn klimaforandringene.

Forholdet mellom lederne og de unge

I talen kommer det frem at gruppene *lederne* og *de unge* har ulik verdensforståelse. Noen ganger uttrykkes den ene gruppen som å være nettopp motsetning til den andre gruppen. Et eksempel er en dikotomi i talens andre hovedmoment. Her kommer det fram at *ledernes* handlinger fører til feiling, hvor feiling refererer til det Thunberg har satt opp som mål: «Or we can continue with our business as usual and fail». Her refererer «business as usual» til *ledernes* tidligere og nåværende håndtering, som er å prioritere økonomisk vekst på bekostning av klimaendringene. *De unge* ønsker forandring fra *ledernes* fokus på økonomisk vekst til å stoppe klimautslipp.

«We have to stop our emissions of greenhouse gases. And either we do that or we don't»

Dette utdraget bruker «we» tre ganger og «our» en gang. I sitatet kommer det frem at klimagassutslippene er et problem og at dette problemet må stoppes. Siden det er *lederne* som

har makt til å stoppe utslippene, impliserer det at *lederne* opprettholder problemet ved å nettopp la være å stoppe utslippene. I sitatets andre setning bruker hun «we» for begge alternativer. Her er det implisert at Thunberg, som talsperson for *de unge*, favoriserer alternativet «do», og *lederne* favoriserer «don't». *De unge* er avhengige av *ledernes* vilje for å kunne stoppe utslippene. Bruken av «we» og «our» i sitatet viser et fellesskap mellom *de unge* og *lederne*. Dette kommer også frem den andre gangen metonymien «Davos» brukes i denne talen: «Here in Davos (...) everyone is talking about money. It seems that money and growth are our only main concerns». Den første setningen her tyder på at *lederne*, altså de som er på konferansen i Davos, er de som snakker om penger. Mens i den andre setningen brukes «our» for hovedbekymringene, som tyder på at det ikke bare er *lederne*. Dette kan gi assosiasjoner til at den mer overordnede gruppen *menneskeheten* er bekymret for penger og vekst.

I det første hovedmomentet er sitatet «And on climate change, we have to acknowledge that we have failed. (...) But Homo sapiens have not yet failed. Yes, we are failing (...)». I dette utdraget er det å feile sentralt. Feilingen knyttes til klimaforandringene og det er noe «we» har gjort og fortsatt gjør. Allikevel er det noe «Homo sapiens» enda ikke har gjort. De to faktorene som her regnes som «have failed», er «All political movements in their present form have done so [failed]. And the media has failed to create broad public awareness». Dette tyder på at tidligere og nåværende feiling tilegnes *lederne*, da all tidligere politiske bevegelse og all media kan regnes som *lederne*. Ved at hun til slutt i sitatet sier at homo sapiens ikke har feilet (selv om *lederne* har feilet) kan det virke som at *lederne* ikke er en del av menneskeheten på grunn av dette. Allikevel tyder bruken av «Homo sapiens» på at de to gruppene er med i den overordnede gruppen *menneskeheten* som fortsatt ikke har feilet.

I denne talen blir subjektposisjonene *advocate/leader*, *de unge* og *lederne* presentert. Det er *de unge* som utgjør den konstituerte gruppen som Thunberg selv er *advocate/leader* for. Thunberg fremstiller også retorisk hvordan de to subjektposisjonene *de unge* og *lederne* forholder seg til hverandre. *De unge* og *ledernes* forhold blir fremstilt som en dikotomi, hvor den ene gruppen nærmest er en motsetning til den andre. Det vil si at der *de unge* fremstilles som en gruppe som er opptatt av fremtiden i et økologisk perspektiv, blir *lederne* fremstilt som en gruppe som er opptatt av fremtiden i et økonomisk perspektiv. *Ledernes* økonomiske perspektiv ser ut til å gå på bekostning av *de unges* økologiske perspektiv. På bakgrunn av dette er *den første ideologiske effekten* tilstede Greta Thunbergs tale «Our house is on fire».

Forankring i tid

I talen «Our house is on fire» fremkommer det et tidsperspektiv som *de unge* kan kjenne tilhørighet til. Som nevnt i den første ideologiske effekten, har alle tidligere politiske bevegelser og all media feilet «on climate change». Denne feilingen knyttes til *lederne*, og har ført til den «most complex challenge that Homo sapiens have ever faced». Ved å bruke «Homo sapiens» istedenfor for eksempel «everyone», knytter Thunberg alle som lever i dag sammen med alle som tidligere har levet. «And since the climate crisis is a crisis that never once has been treated as a crisis, people are simply not aware» viser at *lederne* aldri har behandlet klimaforandringene som en krise. Den setningen impliserer at *lederne* har visst at det er en krise, men valgt å ikke behandle den som det. Fraværet av krisehåndtering gjør at «people» ikke vet om krisen og indirekte ekskluderes fra den nødvendige kunnskapen. Dermed er forholdet mellom *lederne* og *de unge* skjevt da *de unge* tidligere har manglet agency, og dermed ligger ansvaret hos noen andre (*lederne*). Men for å stå overfor en utfordring med valget å feile eller ikke, må det være et mål.

«There are no grey areas when it comes to survival. Now we all have a choice. We can create transformational action that will safeguard the living conditions for future generations. Or we can continue with our business as usual and fail. That is up to you and me.»

I dette utdraget tilbyr Thunberg et valg som potensielt kan gi fatale følger, da det påvirker overlevelse og levekår for fremtidige generasjoner. Valget fremstår som en dikotomi hvor enten overlever alle og det går bra eller så feiler alle og dør. Det første alternativet «create transformational action» vil si å blant annet kutte alle klimagassutslipp. Det andre alternativet «business as usual» er å sikre økonomisk vekst på bekostning av fremtidige generasjoner. Den siste setningen i utdraget viser at dette er noe alle må ta stilling til. Dette valget kan være med på å korrigere tidligere feil og tilhørende arbeide mot et felles mål: Overlevelse.

I denne talen kommer tidsforankringen til uttrykk både gjennom et kortere og et lengre mer overordnet perspektiv. Gjennom det første perspektivet kan *de unge* kjenne en identitet til de senere tids handlinger hvor Thunberg ilegger *lederne* skylden for at klimakrisen ikke er behandlet som en krise. Gjennom det mer overordnede perspektivet refererer jeg til det som fremstår som *menneskeheten* og at dagens handlinger er forankret i en identitet de deler med

alle som tidligere har levet. På denne måten kommer *den andre ideologiske effekten* til uttrykk i talen «Our house is on fire».

Illusjonen om frihet

Thunberg uttaler i denne talen at «Now we all have a choice» og «That is up to you and me». Hun tilbyr et valg som hvert enkelt individ må ta, og valget blir presentert som om den enkelte står fritt til å velge selv. Allikevel presenteres det bare to alternativ, selv om det er tre ulike formuleringer. Den første «we have to stop our emissions of greenhouse gasses», den andre «we prevent a 1.5 C of warming» og den tredje formuleringen er «we avoid setting off that irreversible chain reaction beyond human control». I tillegg blir det fremstilt, som tidligere vist, som at hele *menneskeheten* må velge overlevelse for at det alternativet skal skje. Denne valgfriheten til individet er altså svært begrenset, noe Thunberg også uttaler: «That is as black or white as it gets. There are no grey areas when it comes to survival». Når målet er overlevelse, styrer det valgfriheten til individene. Særlig når det kun er to alternativ tilgjengelig, og det ene alternativet er å ikke nå målet.

I denne talen tilbyr Thunberg et valg som hun fremlegger som om individet står fritt til å velge selv. Dette valget sier noe om den retoriske fremstillingen av individets frihet, som *den tredje ideologiske effekten* tilbyr. Selv om jeg utfra disse talene ikke kan si noe om hvordan dette faktisk utspilles, gir dette valget et innblikk i hvordan illusjonen om frihet for individet blir fremstilt i Thunbergs retorikk. Denne friheten uttrykker Thunberg gjennom å tilby et valg som hvert enkelt individ må ta stilling til.

Oppsummering «Our house is on fire»:

Denne talen er klassisk oppbygd med en innledning som vekker interesse, tre hovedmomenter hvor den første tar for seg hvordan nåværende system har feilet, den andre tar for seg at vi må kutte klimagassutslippene og den tredje problematiserer håndteringen av klimaforandringene, og etterfulgt av en pastosfylt avslutning. Talen har et enkelt språk og veksler mellom lange setninger, og kortere formuleringer og figurer som anaforer. I talen refererer Thunberg til to grupper, *lederne* og *de unge*, og forskjellen mellom disse uttrykkes gjennom hvilke følelser, tanker og verdier de innehar. *De unge* kjenner på følelser som panikk, frykt og håpløshet. De tenker at fremtidens generasjoner betaler *ledernes* økonomiske vekst gjennom klimaforandringene. Grunnverdien til *de unge* er at det minkende karbonbudsjettet må bli viktigere enn økonomisk vekst. *Lederne*, derimot, kjenner ikke den

samme frykten. De vil gi *de unge* håp og ønsker å fortsette som før. *Ledernes* verdier er økonomisk vekst. Tidvis er disse gruppene dikotomiske, mens de andre ganger fremstår som en del av den overordnede gruppen *menneskeheten* ved at klimaforandringene og karbonbudsjettet er noe som angår alle «Homo sapiens», som fortsatt ikke har feilet.

«The Easiest solution is right in front of you»

Denne talen holdt Greta Thunberg under R20 Austrian World Summit i Wien den 28. mai 2019. Den varer i litt over ti minutter (Summit, 2019). Talens disposisjon er ikke så tydelig da den mangler definerte overganger fra ett moment til et annet. Allikevel er det mulig å se en viss disposisjon gjennom talen med innledning, avslutning og tre hovedmomenter. Som en introduksjon før innledningen, åpner Thunberg med to setninger hvor hun presenterer seg selv. Talens innledning vekker interesse med påstanden: «We need to change the way we treat the climate crisis». Innledningen består av en anafor og epifor hvor klimaforandringene blir definert som en krise. Deretter går Thunberg over til å snakke direkte til menneskene i salen, «us in here today», som en bro for å snakke til «The vast majority of us». Igjen bruker Thunberg anaforer for å fremme budskapet, denne gangen for å formidle flere aspekt folk flest ikke kjenner til. Det er uklart hvor lang innledningen er, og den første tydelige endringen er «We are Homo sapiens sapiens». Denne delen, som varer til og med «We are naturally drawn to our leaders», bryter med talens interne aptum. Den har åtte korte setninger, alle med mellom fire og sju ord, i kontrast til at talen ellers har lange tunge setninger. Denne delen fremstår mer som et innstikk eller en form for narratio enn et hovedmoment. Deretter starter det første hovedmomentet, «During the last months millions (...)», hvor Thunberg gir oppramsinger av hvem *lederne* er og en epifor som forteller at folk lytter til, blir påvirket av og følger dem. Dette står i kontrast til hvordan kunnskapen om klimaforandringene blir presentert, som er gjennom lange figurløse setninger. Det neste hovedmomentet er det aller lengste, og starter med «And yes, a transformed world will include lots of benefits», og slutter med «We now need a whole new way of thinking». Dette momentet begynner med å foregripe *ledernes* ønske om blant annet «green economic growth», før lytteren får presentert et scenario om hvordan *lederne* skulle ha håndtert informasjonen om klimaforandringene, og avsluttes med hvordan vi nå må håndtere situasjonen ved å «change practically everything». Talens siste hovedmoment er ganske kort. Det begynner med «I know you are desperate for hope» og avsluttes med sitatet «winning slowly is the same thing as losing». Dette momentet tar for seg hvordan mennesket ikke handler ut fra ondskap, men uvitenhet når vi taper kampen

mot klimaforandringene. Dette momentet inneholder tre forskjellige anaforer. Avslutningen er kort og vekker kamplyst hos lytteren. Den spiller på følelser som svik og urettferdighet, og hele talen avsluttes med en oppfordring til *de unge* om at *lederne* ikke lenger får komme unna: «And we promise we will not let you get away with it any more».

Som nevnt har ikke denne talen en tydelig definert disposisjon, og talen veksler mellom korte konsise setninger og figurer på den ene siden og lange tunge setninger på den andre. Det ser ut til at Thunberg bruker kortere setninger for å snakke til *lederne*, gjerne for å si hva de har gjort feil eller nå må gjøre. Et eksempel fra det siste momentet, presenterer hun gjennom én setning en anafor, med korte segmenter hvor hun snakker til *lederne*: «But once we understand, once we realize the situation, then we act,». I det samme segmentet, er det en setning som er omtrent dobbelt så lang, men sier under halvparten så mye: «So instead of only being obsessed with finding solutions to a problem that most of us do not even know exists, you must also focus on informing us about the actual problem». Her snakker hun like mye til *de unge* eller *menneskeheten* som hun forteller til *lederne*. Dermed fremstår språket som mer spisset når hun snakker til *lederne* enn når hun snakker til *de unge* eller *menneskeheten*.

Subjektposisjoner

Advocate/leader

Allerede i talens innledning, setter Thunberg seg i posisjon som advocate/leader: «And we need to call it what it is. An emergency». Når hun konstaterer at det som skjer er en krise, tar hun definisjonsmakten over situasjonen. Bruken av «we» åpner også for at dette går utover flere enn henne selv. I sitatet uttrykker hun et ønske om å fortelle sannheten ved «what it is», noe som styrker hennes etos og kan skape velvilje hos lytteren. Denne sannhetssøken underbygges av den påfølgende setningen «most of us in here today are generally aware of the situation», hvor hun påpeker at de fleste tilstede er klar over hva som skjer. Ved å bruke formuleringen «the situation» impliserer hun at *lederne* holder noe skjult. Dette kan virke styrkende for hennes etos ved at hun viser egen kunnskap og at hun har innsikt i andres kunnskap. Allikevel tar hun flere forbehold som «most of us» og «generally aware». Forbeholdene både åpner for at noen «in here today» ikke kjenner til situasjonen og at informasjonen dermed kan være ny for noen. Det åpner også for at kunnskapen til «us in here», ikke behøver å være dyptgående da generell kunnskap i seg selv vil kontrastere med at «people in general do not have a clue». Thunberg har altså innsikt i begge grupper, noe som tydelig kommer frem i dette sitatet: «The vast majority of us know much less than we think».

Her inkluderer hun seg selv både i gruppen som vet lite ved å bruke «us» og i gruppen som vet noe ved å bruke «we». Dette sitatet impliserer også at «we» har en formening av hva «the vast majority» vet eller bør vite. Thunberg presenterer også noe av det *de unge* ikke er blitt fortalt: «We have never been told the meaning of the aspect of equity in the Paris Agreement - and why it's so important». Med dette snakker Thunberg på vegne av en gruppe, og hun selv har kjennskap til Parisavtalen og hvorfor dens fokus på rettferdighet er så viktig. Når Thunberg uttrykker viktigheten av Parisavtalen og at det er et problem at «we» ikke kjenner til den, er dette med på å styrke hennes etos.

Thunberg setter seg i posisjon til å dele sin verdensforståelse gjennom formuleringer som «But you have to understand», etterfulgt av en anaforrekke som definerer situasjonen ved å gjenta «this is» og «this is not». Den første og den siste i rekken definerer hva situasjonen ikke er: «This is not primarily an opportunity to create new green jobs, new business or green economic growth» og «This is not something you can like on Facebook» som viser Thunbergs fordommer som at *lederne* kommer til å reagere med et ønske om å skape ny business eller bare å støtte saken på Facebook. Mellom disse setningene, definerer hun hva situasjonen er: «This is above all an emergency, (...). This is the biggest crisis humanity has ever faced». Først og fremst er det en krise, i motsetning til en mulighet for å skape grønn business, og at denne krisen er den største menneskeheten har stått overfor. Videre forklarer Thunberg at det fins en kilde til håp: «the biggest source of hope and the easiest solution (...) is us people, and the fact that we don't know». Problemet blir dermed definert som at klimaforandringene opprettholdes fordi folket ikke vet om det. Dette understøttes av denne setningen: «once we understand, once we realize the situation, then we act, we change» hvor hun forklarer at kunnskap vil føre til handling og forandring.

I talen «The Easiest solution» inntar Thunberg rollen som *advocate/leader* blant annet ved å definere situasjonen som en krise. Denne defineringen kommer gjør hun både ved å formulere hva den er og hva den ikke er. Når hun bruker ord som «we» og «us», snakker hun på vegne av en gruppe mennesker som kan ta del i hennes verdenssyn. Den gruppen hun er talsperson for, har jeg valgt å omtale som *de unge*.

De unge

I sitatene «But we children are not leaders» og «But we young people are waking up» inntar Thunberg posisjon som talsperson for gruppen *de unge*. Felles for disse er at de ikke er ledere og at de våkner opp. Direkte etter det første sitatet, sier hun «Nor are the

scientists, unfortunately», hvor bruken av «nor» og «unfortunately» uttrykker en velvilje overfor forskerne som også blir inkludert i *de unge*. Dette gir grunnlag for å si at denne gruppen, til tross for at de blir omtalt som *de unge*, ikke har lav alder som eneste karakteristikk. Det andre sitatet er hentet fra talens avslutning og metaforen «waking up» sikter til at *de unge* etterhvert begynner å innse hvordan «the people in power (...) [are] not doing anything to stop climate and ecological breakdown» ved at de «stealing our future and selling it for profit». Thunberg bruker «Waking up» som en metafor for at *de unge* begynner å innse hva som egentlig foregår. *De unge* må kjenne seg igjen i at mennesker med makt ikke gjør noe for å stoppe klimaet fra å bryte sammen og de på den måten stjeler fra fremtiden for å tjene penger selv.

De unge har det til felles at de har blitt ekskludert av *lederne*. *De unge* har ikke blitt fortalt eller informert slik at «Most of us don't know almost any of the basic facts». Allerede i det første hovedmomentet etter innledningen, uttrykker Thunberg flere av de grunnleggende kunnskapene *de unge* har blitt ekskludert fra. Blant annet at «we have never been shown the graphs which show how much the CO2 emissions must be reduced for us to stay below 1.5 C limit». Dette er den første gangen anaforen «we have never been» blir gjentatt av til sammen fem ganger. Anaforen er med på å skape og forsterke et bilde av at «we» er blitt sviktet og ekskludert. *De unge* er også helt uten skyld i denne situasjonen fordi «we have never been told by the right people», hvor «the right people» viser til *lederne*. Selv om dette fremlegges som hva *lederne* burde gjort, altså informert, er det også med på å vise hvilke handlinger *de unge* skal favorisere. I tillegg kan det være et uttrykk for gruppens verdier. «You have to explain (...) No matter how uncomfortable or unprofitable that may be» vedrører at *de unge* har verdier som at profitt kommer i andre rekke og at en må informere selv om det er ukomfortabelt. Å velge å snakke om krisen og å informere folk om hva som foregår, er altså en egenskap som verdsettes hos *de unge* og et uttrykk for at en innehar *de unges* verdier.

«[W]e are losing this battle» tyder på at *de unge* ser på dette som en kamp eller en krig. Denne setningen viser noe av *de unges* verdenssyn, nemlig at de ser på dette som en kamp de taper. I forlengelsen av dette sitatet sier Thunberg: «So let's not wait any longer. Let's start acting» en så kort og konsis setning på fem stavelser skaper det en assosiasjon til kamprop og slogans. I talens siste setning, «And we promise we will not let you get away with it any more», refererer «you» til *lederne* og «it» til «stealing our future and selling it for profit». Denne siste setningen er en trussel overfor *lederne* da *lederne* hindrer *de unge* i å vinne kampen mot klimaforandringene. Setningen er også veiledende for *de unges* tanker,

følelser og handlinger. *De unge* skal tenke at *lederne* har kommet unna med å stjele fremtiden slik at *de unge* taper kampen, de skal føle sinne overfor *lederne* og de skal handle slik at *lederne* ikke lenger kommer unna med det.

I denne talen kommer det frem at Thunberg er *advocate/leader* en er gruppe mennesker som jeg omtaler som *de unge*. I denne talen kommer subjektposisjonen *de unge* til uttrykk blant annet ved å være en motsetning til en annen subjektposisjon, *lederne*. *De unge* kan kjenne seg igjen i at de ikke er ledere og at de forstår hva som foregår. Thunberg former deres verdensforståelse retorisk som at *lederne* ikke vil gjøre noe for å unngå klimakrisen nettopp fordi det er *lederne* som stjeler fra fremtiden for egen økonomisk vinning. I dette kommer det også frem at *de unge* ser på dette som en kamp. *De unge* innehar verdier som at økonomisk profitt er underordnet å stoppe klimagassutslippene, og de selv har ingen skyld i problemet.

Lederne

I denne talen bruker Thunberg blant annet ord som «leaders» og «the people in power» når hun refererer til den gruppen jeg omtaler som *lederne*. Dette uttrykker at denne gruppen inkluderer mennesker med makt i samfunnet, noe hun underbygger i dette utdraget:

«(...) many of you here today are [leaders]. Presidents, celebrities, politicians, CEOs and journalists. People listen to you. They are influenced by you. They follow you. And therefore you have an enormous responsibility that most of you have failed to take.»

Lederne kan være alt fra presidenter til journalister så lenge de er mennesker som blir lyttet til, påvirker andre og at folk følger dem. De er altså en gruppe som har makt og innflytelse over andre, noe Thunberg mener gir et ansvar de fleste har feilet i å ta. Dette ansvaret innebærer å informere folket, fordi «as long as you, the leaders, act like everything is fine (...) people won't understand». Dermed er *ledernes* ansvar å få folk til å forstå. At Thunberg bruker «act like», uttrykker at de prøver å skjule noe. Selv vet *lederne*, og Thunberg, noe som «people» ikke vet eller forstår, som at «(...) specific isolated solutions are no longer enough, and you know this».

I talen «The Easiest solution» kommer subjektposisjonen som jeg omtaler som *lederne* frem retorisk ved ord som «leaders» og «people in power». Det kommer frem at *lederne* er en

gruppe mennesker med makt og innflytelse, blant annet nevner hun presidenter og journalister. Denne gruppen fremstilles som en gruppe mennesker som har et ansvar for å informere, men at de ikke har tatt dette ansvaret.

Forholdet mellom lederne og de unge

De unge mener de er blitt sviktet av *lederne* ved å ha blitt ekskludert fra å vite sannheten om klimaforandringene. Dette kommer frem gjennom anaforer hvor «we have not been told» blir gjentatt. «We» er *de unge* og det er *lederne* som skulle ha fortalt dem. Fordi *lederne* ikke har fortalt om krisetilstanden, vil ikke folk forstå. Å velge å snakke om krisen og å informere folk om hva som foregår, blir altså en egenskap som skiller *de unge* og *lederne*. Ved å si hvordan *lederne* skulle handlet, viser hun også at *de unge* tar sterk avstand fra måten *lederne* valgte å handle. Dette blir forsterket flere steder i talen, og blant annet kommer det frem for eksempel med setningen «as long as you, the leaders, act like everything is fine and you have things under control». Ved formuleringer som «as long as you (...)» understreker hun at *lederne* kunne velge å gjøre det rette og de blir dermed tillagt skyld for at problemet er opprettholdt.

«[T]he easiest solution is (...) us people, and the fact that we don't know». «Solution» refererer til løsningen for å unngå klimaforandringene og «us people» omtaler *de unge* eller en mer overordnet gruppe som *menneskeheten*. Forholdet mellom *de unge* og *lederne* blir noe sånt som at *lederne* opprettholder problemet ved å unngå å inkludere andre. I innstikket mellom innledningen og første hovedmoment, ramser Thunberg opp en slags definisjon av hvem «we» er, som understøtter at det er snakk om en overordnet gruppe som *menneskeheten*. Blant annet sier hun her at «we are a part of nature». Denne påstanden er rettet mot *lederne* noe jeg tolker dit at Thunberg representerer gruppen «we» som er en del av «homo sapiens sapiens» og videre en del av naturen. *Lederne*, derimot, som opprettholder klimaforandringene, avviker fra dette og er utenfor naturen. Dette sitatet tolker jeg som at det vil skape en slags universell gruppeidentitet med hele menneskeheten, alle som lever og har levet, men at det impliserer at *lederne* er plassert litt på siden av denne ved å være nevnt utover disse klassifikasjonene.

I denne talen presenterer Thunberg subjektposisjonene *advocate/leader*, *de unge* og *lederne*, og videre hvordan de forholder seg til hverandre. Thunberg fremstiller et svik som *de unge* kjenner på etter at *lederne* verken har fortalt dem om klimaforandringene eller forhindret dem. Ved at det er *de unge* som ønsker å unngå klimaforandringene, ser det ut til at Thunberg

fremstiller denne gruppen som en del av naturen, mens *lederne* avviker fra dette. Til sammen utgjør dette *den første ideologiske effekten* i Thunbergs tale «The Easiest solution».

Forankring i tid

I denne talen tilbyr Thunberg *de unge* en tidsforankring av deres identitet. Den kommende krisen er et uttrykk for denne, da «This is the biggest crisis humanity has ever faced». Ved å bruke «humanity», er dette et uttrykk for å knytte sammen alle som tidligere har levet og alle som lever i dag. At det er snakk om menneskeheten, videreføres når Thunberg bruker begrepet «homo sapiens sapiens» og dette etterfølges av flere klassifiseringer som «Of the class Mammalia. Of the kingdom Animalia. We are a part of nature. We are social animals. We are naturally drawn to our leaders». Her viser Thunberg at «we» kommer fra naturen og forklarer at vi lytter til ledere som et resultat av dette. Dette sitatet gir assosiasjoner til at vi er knyttet sammen med våre forfedre gjennom evolusjonen. Sammen med at vi står overfor den største krisen menneskeheten noen gang har vært vitne til, uttrykker dette at «we» både har felles forfedre og felles fiende. Dette forankrer gruppen *menneskeheten* gjennom felles fortid og felles røtter, i tillegg til at fremtiden er truet. Denne krisen handler om artens overlevelse: «we be facing an existential crisis that would threaten our very survival» som har et iboende historisk aspekt. Når Thunberg velger å gjøre en retorisk forankring som favner så bredt, kan dette gjøre at gruppen inkluderer folk flest heller enn å ekskludere dem.

I denne talen gir Thunberg en retorisk fremstilling av hvordan gruppen *de unge* er forankret i tid. I denne talen har tidsforankringen et stort overordnet perspektiv, nemlig at *de unge* er knyttet til *menneskeheten*. Thunberg fremstiller dette retorisk ved å presisere hvilken art, klasse og lignende mennesket i dag slekter til. Ved å gjøre denne tidsforankringen, uttrykker hun et fellesskap gjennom at *de unge* har felles forfedre og felles fiende. Dermed går denne tidsforankringen både bakover i tid, men også fremover. På denne måten kommer *den andre ideologiske effekten* til uttrykk i Thunbergs tale «The Easiest solution».

Illusjonen om frihet

I denne talen kommer det frem at «once we realize the situation, then we act, we change» som åpner for at kunnskap om situasjonen gjør at «we» velger å gjøre forandringer. Disse forandringene er et valg, og det er avhengig av kunnskap for å kunne gjøre noe med. Friheten til individet er knyttet opp mot handling, som i sitatene: «Let's start acting» og «then

we act». Friheten i dette er at individet får muligheten til å gjøre noe, istedenfor at skjebnen deres skal være forutbestemt eller at *lederne* bestemmer at de selv skal få profitt som går utover fremtidige generasjoner. Når menneskene får kunnskap gir dette altså mulighet til å kunne påvirke fremtiden. Dermed er kunnskap nøkkelen til frihet. På den måten formulerer Thunberg en oppfordring til å tilegne seg kunnskap og videre også at dette fører til at individet kan kjenne på et fritt spillerom.

I talen «The Easiest solution» fremlegger Thunberg en mulighet for at individet kan kjenne på en følelse av frihet. Slik Thunberg fremstiller det, må individet inneha kunnskap for å kunne oppnå denne friheten. Kunnskap er følgelig en nødvendighet for å konstituere individet. Denne friheten betegner muligheten til å agere istedenfor å la fremtiden deres være forutbestemt av skjebnen. Selv om jeg ut fra talen til Thunberg ikke kan uttale meg om hvordan friheten faktisk utspilles, gir de retoriske formuleringene vist i dette avsnittet et innblikk i hvordan *den tredje ideologiske effekten* kommer til uttrykk.

Oppsummering «The Easiest solution is right in front of you»:

Denne talen har ingen klart definert disposisjon. Språket er forholdsvis enkelt og språket fremstår mer spisset når hun snakker til *lederne* enn når hun snakker til *de unge* eller *menneskeheten*. Mangelen på en tydelig disposisjon gir et inntrykk av at Thunberg anser saken som så påtrengende at talens disposisjon fremstår nærmest spontan. Dette kan underbygge hvor viktig saken er for henne. Ved å bruke et enkelt språk kan hun fremstå som en ærlig taler. Inntrykket blir da at hun fremstår som engasjert over det som oppfattes som påtrengende for henne og at hun oppriktig ønsker å fortelle sannheten.

I talen uttrykker Thunberg en dikotomi mellom *de unge* og *lederne*. *Lederne* er en gruppe som kjennetegnes av å ha makt og omtales som «leaders» og «people in power». De har lenge kjent til klimaforandringene, men feilet i ansvaret om å videreformidle dette. *De unge* er en gruppe som flere ganger omtales ved deres lave alder, som «we young people». *De unge* favoriserer handlinger som å snakke om krisen, verdiene deres er at klimaforandringene er viktigere enn profitt og verdenssynet er at *de unge* er blitt sviktet av *lederne* ved at de er blitt ekskludert fra informasjon. Å velge å snakke om krisen og å informere folk om hva som foregår, er en egenskap som skiller *de unge* og *lederne*. Begge gruppene samles rundt et historisk evolusjonsaspekt ved å være en del av *menneskeheten* og «homo sapiens sapiens» som aldri før har stått overfor en så stor utfordring.

«The World is waking up»

Denne talen holdt Greta Thunberg under FNs klimarådsmøte i New York den 23. september 2019. Talen varer i fire og et halvt minutt (GuardianNews, 2019) og er særlig kjent for sitatet «How dare you!». Talen har en tilnærmet klassisk disposisjon med innledning, narratio, hoveddel og avslutning. Talen åpner med utsagnet «This is all wrong» som vekker interesse. Innledningen presenterer blant annet at «I shouldn't be standing here» og «you all come to us young people for hope» er galt. Gjennom en rytmisk anafor, formidler hun alvorlighetsgraden: «People are suffering. People are dying. Entire ecosystems are collapsing», før hun for andre gang i talen sier «How dare you!» Etter innledningen kommer narratiodelen, som begynner med «For more than thirty years science has been crystal clear» og beskylder *lederne* for å se bort og ikke gjøre nok. Denne delen avslutter med et forslag om at *lederne* ikke forstår situasjonen ordentlig, fordi det ville bety at «you would be evil. And I refuse to believe that.». Hoveddelen i denne talen, presenterer flere logosargumenter med informasjon om klimagassutslipp. Den åpner med «The popular idea of cutting our emissions in half (...)». I denne delen kommer det frem at hun har god kunnskap ved å referere til IPCC samtidig som det kommer frem tall disse rapportene ikke har regnet med. Tallene blir presentert parallelt med stikk til *lederne*: «Fifty per cent may be acceptable to you (...) We do not accept these odds». Hoveddelen avsluttes med å snakke direkte til salen og foregripe hva som kommer til å skje på konferansen: «There will not be any solutions or plans presented (...) today». Talens avslutning er fylt med patos og starter med «Your generation is failing us». Bruken av «your» og «us» gjør avslutningen personlig. Det er også flere metaforer i denne delen, som «The eyes of all future generations», «we draw the line» og «[t]he world is waking up». Disse metaforene vekker følelser som urettferdighet og sinne, før talen avsluttes med setningen «[a]nd change is coming, whether you like it or not».

Talen «The World is waking up» er den korteste, og antakelig også den mest kjente, av de tre talene. Her gjenbraker Thunberg noen aspekt ved de to tidligere talene: For det første ble talens tittelsetning «the world is waking up» også brukt avslutningsvis i talen «The Easiest solution is right in front of you». For det andre presenterer hun først faktaene IPCC forholder seg til, for så å trekke frem yttligere tall de ikke regner med. Dette gjorde hun også i talen «Our house is on fire». Talen «The world is waking up» har relativt korte og konsise setninger med et enkelt språk.

Subjektposisjoner

Advocate/leader

Med konstateringen «This is all wrong» i talens åpningssetning, gjør hun krav på definisjonen av situasjonen. Thunberg inntar en lederrolle ved å opprettholde en oppdragende tone gjennom talen, blant annet ved utsagnet «How dare you!». Thunberg er personlig i utsagn som «you have taken away my dreams and my childhood», som kan virke styrkende for hennes etos ved at hun uttrykker sitt engasjement for saken. Dette er også en måte å dele sitt virkelighetsbilde på. Ved å referere til IPCC-rapporter, «(...) the best odds given by the IPCC (...)», viser Thunberg at hun har kunnskap om temaet, og ved utdraget «But since those numbers don't include (...)» kommer det frem at hun har kunnskap utover disse rapportene. I tillegg vet Thunberg hva konferansen kommer til å presentere, «There will not be any solutions or plans presented (...) today», og hun vet hva fremtiden vil bringe: «change is coming». Thunberg viser altså mye kunnskap om situasjonen, og har innsikt om både nåtiden og fremtiden. I tillegg er hun personlig og inviterer lytteren til å ta del i sine egne følelser og tanker:

«But no matter how sad and angry I am, I don't want to believe that. Because if you fully understood the situation and still kept on failing to act, then you would be evil. And I refuse to believe that».

Her inviterer hun lytteren til å kjenne på følelser som å være trist og sint. I sitatet skaper hun også en slags medfølelse overfor *lederne* som feiler fordi de ikke forstår situasjonen. Denne forklaringen kan skape velvilje hos lytteren og presenterer hennes verdensbilde hvor kunnskap fører til handling. Dette kommer også frem i avslutningen: «the young people are starting to understand your betrayal (...) And change is coming». Her kommer det frem at *de unge* begynner å forstå og at denne forståelse vil føre til forandring. Med dette tar hun også definisjonsmakten over hva som kommer til å skje i fremtiden og hun tegner frem et bilde av at *lederne* har sviktet *de unge*. Dette understøttes av sitatet «And if you choose to fail us I say we will never forgive you» som for det første sier at *lederne* har et valg og for det andre at dette er noe *de unge* aldri vil tilgi. Når hun konstaterer at «I say we will» er dette også tydelig markør for at hun tar ordet for hva *de unge* skal tenke, mene og gjøre, som er at de aldri skal tilgi *lederne* for valget. Dette kommer også frem i utsagn som «We do not accept these odds». Dermed inntar Thunberg rollen som talsperson for at *de unge* ikke skal

akseptere oddsene, *lederne* bedrar *de unge* og dette skal *de unge* aldri tilgi og at det kommer til å skje forandringer.

I talen «The World is waking up» inntar Thunberg rollen som *advocate/leader* ved at hun definerer situasjonen. I denne talen har hun en oppdragende tone som uttrykker hennes lederposisjon. Hun uttrykker engasjement for saken ved å være personlig, og hun inviterer publikum til å kjenne på følelser som å være trist og sint. Hun formidler sitt verdensbilde som er at kunnskap fører til handling. Dette verdensbildet inkluderer også at de som innehar kunnskapen har en valgmulighet. Thunberg har selv tilegnet seg kunnskap om temaet da hun formidler kjennskap til både IPCC rapportene og kunnskap utover disse, noe som virker styrkende for hennes etos. Thunberg er også talsperson for gruppen *de unge*, noe som kommer frem gjennom formuleringer som «we», som vil si at hun konstituerer subjektposisjonen jeg har valgt å omtale som *de unge*.

De unge

I sitatene «you all come to us young people for hope» og «the young people are starting to understand» uttrykker Thunberg at denne gruppen omtales ved å være en gruppe med lav alder. Gruppen inkluderer utover å være «young people», som at de består av dem som må leve med konsekvensene: «we who have to live with the consequences». Ved å trekke inn alle som må leve med konsekvensene, får hun også med alle fremtidige generasjoner, som eksplisitt kommer til uttrykk i avslutningen: «all future generations». Thunberg inkluderer gruppen *de unge* når hun bruker jeg-form, som viser at hun er deres talsperson. Dette kommer frem av utsagnet: «You say you «hear» us (...) But no matter how sad and angry I am». Sitatet uttrykker også at *de unge* har karakteristikk som at de ikke blir hørt, og at de føler seg triste og sinte. I avslutningen kommer det også frem at de blir bedratt: «the young people are starting to understand your betrayal (...) And if you choose to fail us». Igjen understøttes alderskarakteristikken da det er en hel generasjon som bedrar: «Your generation is failing us». Her refererer «your generation» til at de voksne som sitter i salen er skyldige i å svikte «us» som refererer til den yngre generasjonen. Selv om *de unge* ikke har et valg om å stoppe klimagassutslippene, er de en gruppe som ikke lar seg tie og setter krav allikevel. Ved å konstatere at «a 50 per cent risk is simply not acceptable for us» kommer det frem at *de unge* ikke skal akseptere disse oddsene.

I denne talen blir gruppen *de unge* ofte omtalt ved sin lave alder uttrykt gjennom formuleringer som «us young people». Dette inkluderer også alle fremtidige generasjoner. Gruppen ekskluderer voksgenerasjonen, uten at det går et helt tydelig aldersskille.

Thunberg er gruppens *advocate/leader*, noe som kommer frem gjennom formuleringer som «us» og «we», som er markører for at dette er meninger hun har på vegne av gruppen. Deres verdensbilde innebærer at de blir sviktet og bedratt av *lederne*, da det er *de unge* er nødt til å leve med konsekvensene av dette sviket. Verdenssynet inkluderer en oppfatning av at kunnskap fører til handling. *De unge* kjenner på følelser som sinne og tristhet, og favoriserer handlinger som å snakke og ikke la seg tie.

Lederne

Lederne er en gruppe som i denne talen blir omtalt som «you». Denne gruppen er hovedsakelig opptatt av økonomisk vekst: «all you can talk about is money and fairy tales of eternal economic growth». Penger og evig økonomisk vekst er det eneste *lederne* snakker om. Sammen med utsagnet «you all come to us young people for hope», tegner det et bilde av *lederne* som urealistiske da de bare snakker om eventyr og håp. Utdraget «(...) not be any solutions or plans presented (...) today. (...) you are still not mature enough» viser at *lederne* er en gruppe som er representert i salen når Thunberg fremfører talen. *Lederne* sier også at de gjør nok, noe som underbygger bildet av at de er urealistiske:

«How dare you continue to look away, and come here saying that you are doing enough. When politics and solutions needed are still nowhere in sight»

Her kommer det også frem at *lederne* er mennesker med makt, da de kan komme med «politics and solutions needed». *Lederne* er en gruppe som har mulighet til å gjøre noe med krisen, men velger å ikke gjøre det. Bildet av *lederne* som urealistiske, kan komme av uvitenhet: «if you fully understood (...) you would be evil. And I refuse to believe that». Her impliserer hun også at det kan komme av ondskap. «How dare you pretend that this can be solved with business as usual (...)» uttrykker også at *lederne* mener det kan løses ved å fortsette som før, som igjen underbygger deres urealistiske bilde av virkeligheten. Thunberg impliserer også at *lederne* ikke er så modne en burde kunne anta: «you are still not mature enough to tell it like it is.». Dermed åpner hun for at det er over *ledernes* evne å fortelle sannheten. «The popular idea of cutting our emissions in half (...) may be acceptable to you» uttrykker at *lederne* er opptatt av å følge de populære trender. Uansett om de handler ut av uvitenhet eller ondskap, kommer det frem at «if you choose to fail us», og med «you» mener hun ikke bare de som bestemmer politikk og setter løsninger til livet, men «[y]our

generation». *Lederne* er altså en hel generasjon som kjennetegnes ved at de er ikke er modne ennå, de er opptatt av å følge populære trender og de har et urealistisk verdenssyn.

I talen «The World is waking up» refererer Thunberg til den gruppen jeg omtaler som *lederne* som de som lager «politics and solutions». Thunberg benevner dem flere ganger som «you» som er med på å underbygge at hun selv ikke deler deres posisjon. Thunberg presenterer dem som en gruppe som innehar kunnskap og fortsatt velger å opprettholde klimagassutslippene. På bakgrunn av dette impliserer hun at *lederne* er onde og at de ikke forteller sannheten. Dette er også en gruppe som velger å følge trender og til tross for deres voksne alder ikke er modne.

Forholdet mellom de unge og lederne

I denne talen går det et tydelig skille mellom *de unge* og *lederne*. Thunberg sier «how dare you» fire ganger i løpet av talen. Dermed fremstiller hun et bilde av at *lederne* som barna og *de unge/seg* som voksne. Med dette skillet fremstår det som at rollene er snudd, da *de unge* må oppføre seg som voksne ved at de er oppdragende, finner løsninger og tenker på fremtiden, mens *lederne* derimot, er barnslige og ser til *de unge* for håp og er villig til å akseptere en lavere odds for fremtiden enn det *de unge* er. Forholdet mellom de to gruppene er preget av at *lederne* svikter og bedrar *de unge*: «if you choose to fail us» og «the young people are starting to understand your betrayal». Forholdet mellom de to gruppene fremstår som en dikotomi hvor det er den eldre generasjonen mot den yngre.

I talen «The World is waking up» presenterer Thunberg subjektposisjonene *advocate/leader*, *de unge* og *lederne*, i tillegg til hvordan disse forholder seg til hverandre. Thunberg fremstiller i denne talen et tydelig skille mellom *de unge* og *lederne*, hvor førstnevnte fremstår som voksne og sistnevnte som umodne. Forholdet mellom gruppene er også preget av at *lederne* velger å svikte og bedra *de unge*. Disse subjektposisjonene utgjør til sammen *den første ideologiske effekten* i Thunbergs talen «The World is waking up».

Forankring i tid

I denne talen forekommer forankringen i tid hovedsakelig mellom nåtid og fremtid. Med sitatet «With today's emission levels, that remaining CO2 budget will be entirely gone within less than 8.5 years» uttrykker Thunberg at fremtiden avhenger av at nåtiden stopper utslippene, hvis ikke blir det ingen fremtid. Nåtiden er altså fortsatt under menneskelig kontroll, men «cutting our emissions in half in ten years only gives (...) the risk of setting off

irreversible chain reactions beyond human control» uttrykker at fremtiden kan være utenfor. At mennesket er i ferd med å miste kontrollen, har forskerne visst om i mer enn tretti år: «For more than thirty years science has been crystal clear». Dette er også det eneste som blir sagt om fortiden i denne talen, og underbygger bildet av at *lederne*, som er voksne og (antakelig) har levet i over tretti år, svikter *de unge* som har fremtiden foran seg. Tidsaspektet i denne talen kommer til syne ved at det ikke vil være en fremtid, dersom ikke klimagassutslippene blir stoppet i nåtiden.

I denne talen gir Thunberg en retorisk fremstilling av hvordan gruppen *de unge* er forankret i tid. Tidsforankringen forekommer her både gjennom et kortere og et lengre perspektiv. Gjennom det korte perspektivet konstruerer hun en identitet rundt det tidligere nevnte sviket til *lederne*. Dette fremstiller hun ved at forskere har kjent til situasjonen i over tretti år som har resultert i at det kun er åtte år igjen. Det lengre perspektivet i denne talen presenterer et framtidsscenario hvor *de unge*, som har fremtiden foran seg, må leve med den irreversible kjedereaksjonen utenfor menneskelig kontroll. Det er altså gjennom et kortere og et lengre perspektiv av *den andre ideologisk effekten* kommer til uttrykk i Thunbergs tale «The World is waking up».

Illusjonen om frihet

Friheten denne talen presenterer, består i valget mellom å «choose to fail us» og «tell it like it is». Mennesket har fortsatt friheten til å velge, men det er en overhengende fare for at klimaforandringene kan gå «beyond human control». I utdraget «if you fully understood the situation and still kept on failing to act, then (...)», kommer det frem at dersom en ikke forstår situasjonen fullt ut fører det til å fortsette å feile. Implisitt sier hun her at *lederne* vil fremstille situasjonen som at de ikke forstår situasjonen, men impliserer også at de velger å feile fordi de er onde. Dermed er kunnskap nøkkelen til friheten, selv om det kun er to valgmuligheter: Enten å stoppe alle klimagassutslipp eller å risikere reaksjoner «beyond human control».

I denne talen tilbyr Thunberg et valg der individet står fritt til å velge. Dette valget er å enten stoppe klimagassutslippene eller ikke å gjøre det. Selv om det kan fremstå som et reelt valg, er det tydelig vektet i retning å stoppe klimagassutslippene. Igjen uttrykker hun at kunnskap er viktig for dette valget. Dermed er dette et uttrykk for hvordan *den tredje ideologiske effekten* kommer til uttrykk i denne talen.

Oppsummering The World is waking up»

Denne talen har en klassisk disposisjon med innledning, narratio, hoveddel og avslutning. Den er svært patosfylt da den setter ord på at *lederne* svikter og bedrar *de unge*. Det blir presentert tall og statistikk som både supplerer, og er hentet fra, IPCC. Talen har et enkelt språk med korte konsise setninger og noen metaforer og anaforer. Det blir tegnet en dikotomi mellom *lederne* og *de unge* og i denne talen går grensen i stor grad på alder, hvor *lederne* er den voksne generasjonen mens *de unge* er den yngre og alle fremtidige generasjoner. *De unge* er triste og sinte. De har en oppfatning av at *lederne* har sviktet og bedratt ved å vite om forskningen i over tretti år uten å iverksette tiltak. Gruppen tenker at kunnskap fører til handling, og forklarer *ledernes* mangel på handling med at de er urealistiske eller ikke forsto. Forskjellen i dag er at *de unge* også har tilgang på kunnskap, og kan dermed selv jobbe med å informere om klimagassutslippene før det er for sent.

Drøfting

I dette kapittelet skal jeg ta utgangspunkt i den foregående analysen og det teoretiske rammeverket for å besvare min problemstilling. Denne er *På hvilken måtes konstituerer Greta Thunberg sine tilhengere ved å bruke apokalyptisk retorikk?* Jeg har delt opp problemstillingen i to deler og disse delene utgjør strukturen i kapittelet. I den første delen undersøker jeg hva slags myte som kommer til uttrykk i Greta Thunberg sine taler. Her tar jeg utgangspunkt i funn jeg har gjort i analysen. Disse ser jeg i lys av Michael McGee og Maurice Charland sine teorier om konstitutiv retorikk, slik de er fremstilt i teorikapittelet. Etter dette undersøker jeg på hvilken måte hun uttrykker apokalyptisk retorikk. For å svare på dette tar jeg både utgangspunkt i analysen og i Barry Brummetts teori om apokalyptisk retorikk. Endelig bruker jeg de to delene for å svare på problemstillingen og følgelig si noe om hvordan Greta Thunberg konstituerer sine tilhengere ved å bruke apokalyptisk retorikk.

Thunbergs myte

I denne delen skal jeg bruke analysen som grunnlag for å si noe om hva slags myte som kommer til uttrykk i de tre talene til Greta Thunberg. Denne fremstillingen kommer jeg til å strukturere rundt de *tre ideologiske effektene* til Charland. Derfor begynner jeg med *den første ideologiske effekten* ved å trekke frem de subjektposisjonene som myten tilbyr. Disse er: 1) *advocate/leader* som Thunberg selv innehar, da hun er toneangivende for hva *de unge* tenker og føler. 2) Mytens «the people» som jeg har valgt å omtale som *de unge*. Det er fordi Thunberg selv bruker «young people» og lignende omtaler for å referere til gruppen, til tross for at det er andre faktorer enn alder som virker konstituerende. 3) Syndebukken i myten kalles *lederne*. Disse kalles blant annet «leaders» av Thunberg, selv om gruppen også inkluderer personer som ikke lederansvar. 4) En mer abstrakt gruppe som tilsvarer *menneskeheten*. Denne refereres til som «Homo sapiens» og inkluderer både *de unge* og *lederne*.

Som vist av analysen, er det helt tydelig at Thunberg inntar en rolle som *advocate/leader* og at dette kommer til uttrykk i alle tre talene. Ved utsagn som «I am here to say», «I say we will» og «you have to understand» gjør hun krav på sin definisjon av situasjonen. Thunberg uttrykker at hun innehar kunnskap ved å referere til IPCC og at hun har informasjon utover disse rapportene. Dette kommer til uttrykk i talene «Our house is on fire» og «The World is waking up», og kan virke styrkende for Thunbergs etos. Hun uttrykker også en søken etter sannheten og et ønske om å dele denne når hun i talen «The Easiest solution»

sier «we need to call it what it is». Dette kan vise velvilje overfor lytteren. Det kan også virke styrkende at hun er personlig, som i talen «The World is waking up» med sitatene «you have taken away my dreams and my childhood» og «But no matter how sad and angry I am». I talen «Our house is on fire» kommer dette personlige frem gjennom sitatet «I want you to feel the fear I feel every day». Det vil si at hun tar definisjonsmakten over hvordan tilhørerne skal tolke hva som har skjedd, skjer, og følgelig hva de skal tenke og føle om situasjonen.

Thunberg presenterer et problem i myten, nemlig at folk ikke vet hva som foregår. Det som foregår er en krise og hun forklarer denne med at *lederne* ikke har behandlet som en krise. Et eksempel på dette er i talen «The Easiest solution» når hun sier «the climate crisis is a crisis that never once has been treated as a crisis» og begrunner videre at mangelen på krisehåndtering er at «we have never been told». Dersom publikummet begynner å forstå situasjonen som en krise de ikke er blitt informert om, kan dettes skape en følelse av kaos og anomi. Denne definisjonen av situasjonen understreker hun med dette sitatet fra samme tale: «This is above all an emergency, (...). This is the biggest crisis humanity has ever faced». Problemet blir opprettholdt ved at folk ikke får informasjon. Dette understøttes av denne setningen: «once we understand, once we realize the situation, then we act, we change» hvor hun forklarer at kunnskapen vil føre til handling og forandring. I denne myten er kunnskap sentralt. Denne kunnskapen refererer til det som Thunberg snakker om og refererer fra IPCC. Grunnen til at denne kunnskapen er viktig, er at den gjør at folk forstår hva som foregår og vil påfølgende forandre seg.

I analysen har jeg presentert hvordan de ulike subjektposisjonene kommer til uttrykk i talene og hvordan Thunberg retorisk konstituerer gruppen jeg omtaler som *de unge*. *De unge* deler erfaringen av å ha blitt sveket av *lederne*. Dette sviket kommer til uttrykk i talen «The World is waking up» når hun sier «Your generation is failing us» før hun kaller det «your betrayal». Å kjenne seg igjen i dette sviket, kan være en inngang til konstituering. Sviket *lederne* utfører, er å opprettholde klimagassutslippene, til tross for at *lederne* har kjent til kunnskapen i over tretti år. Ved å opprettholde problemet, kan de fortsette med klimagassutslippene og følgelig egen økonomisk profitt. Da det er klimagassutslippene som ligger til grunn for at situasjonen blir definert som en krise, er dette grunnlag for å kalle klimagassutslippene for *fienden*, forstått ut ifra begrepene til Burke presentert i teorikapittelet. Når *lederne* velger å opprettholde klimagassutslippene betyr det at de lar *fienden* utfolde seg. Dermed vil det si at *lederne* inntar posisjonen som *syndebukken* i denne myten, forstått ut ifra Burke presentert i teorikapittelet. Følelsen av svik er forårsaket av at dette er noe *lederne* velger å gjøre, som hun uttrykker avslutningsvis i talen «The World is waking up» når hun

sier «And if you choose to fail us I say we will never forgive you». Dermed har også Thunberg formidlet en mulig beskyttelsesforanstaltning for *de unge*. Ved at de er blitt sveket og ikke har hatt mulighet til å gjøre noe selv, avskrives de skyld. Ved å «speak out. In clear language. No matter how uncomfortable and unprofitable that may be» som Thunberg sier i talen «Our house is on fire», kan dette være en mekanisme for å sikre at *de unge* står uten skyld. Dette kan være uttrykk for den beskyttelsesforanstaltningen som presentert i teorikapittelet. Denne beskyttelsesforanstaltningen kan i fremtiden være en sikkerhet dersom krisen inntreffer, da *de unge* forsøkte å gjøre noe mens *lederne* opprettholdt problemet ved å holde tilbake informasjonen. I denne myten fungerer mekanismen mer som en forsikring enn en kontinuerlig rensing slik Burke beskrev den i sin tid. Allikevel har den en rensende mulighet ved at eventuell fremtidig skyld fraskrives dersom en trer inn i denne gruppen. Det rette blir altså å snakke om problemene og informere enda flere.

I myten tegner det seg et bilde av hvilket mål som skal oppnås, noe som utgjør Charlands *andre ideologiske effekt*. Dette målet er å sikre overlevelse ved å unngå økologisk kollaps. Dette kommer blant annet til uttrykk i talen «Our house is on fire» på denne måten: «(...) safeguard the living conditions for future generations». I talen «The Easiest solution» kommer det til uttrykk både når hun advarer mot «climate and ecological breakdown» og når hun stiller det retoriske spørsmålet: «How could we be facing an existential crisis that would threaten our very survival, and yet that wasn't our first priority?». Faktoren som truer vår overlevelse og levekårene til fremtidige generasjoner, er klimagassutslipp. Dette sier Thunberg i talen «The Easiest solution» på denne måten: «the planet is warming because of increased greenhouse gases». Klimagassutslippene er dermed det Thunberg tar til orde for å motarbeide, og fienden i denne myten. Innledningsvis i talen «Our house is on fire» refererer Thunberg til IPCC for å fastslå at dagens utslipp fører til en kjedereaksjon utenfor menneskelig kontroll, «setting off that irreversible chain reaction beyond human control». Det vil si at dersom den kjedereaksjonen starter, tar fienden over kontrollen. Karbonbudsjettet er snart er brukt opp, som blant annet kommer til uttrykk i talen «The World is waking up» gjennom dette sitatet: «the best odds given by the IPCC, the world had 420 gigatonnes of CO2 left to emit back on 1 January 2018». Årsaken er at *lederne* ikke har lyttet til forskerne og dermed opprettholdt utslippene til fordel for egen økonomisk vinning. Dette refereres til i alle tre talene, for eksempel i «The World is waking up» sier hun det på denne måten: ««all you can talk about is money and fairy tales of eternal economic growth». Siden *lederne* velger å opprettholde problemet selv om «For more than thirty years science has been crystal clear» som hun uttaler i «The World is waking up», er det denne gruppen som er skyld i problemet,

fordi «politics and solutions needed are still nowhere in sight» som hun sier i samme tale. *Lederne* innehar kunnskapen, men velger å opprettholde klimagassutslippene og kan dermed regnes som mytens syndebukk. Dermed er mytens mål å sikre overlevelse og å unngå klima- og økologisk sammenbrudd forårsaket av fienden klimagassutslipp. At utslippene fortsetter, er et resultat av at *lederne* lar det skje og velger å ikke stoppe utslippene.

Til tross for dette, finnes det en løsning og en kilde til håp: «[T]he easiest solution is (...) us people, and the fact that we don't know» som hun sier i talen «The Easiest solution». Dette kommer også frem i talen «Our house is on fire», hvor hun sier at løsningen er å «stop our emissions of greenhouse gases». Den siste talen, «The World is waking up», derimot ikke en løsning. I denne talen forutser hun at «There will not be any solutions or plans presented (...) today». Det vil si at myten også har en løsning på problemet, nemlig å gi folket kunnskap og å stoppe klimagassutslippene, men at denne løsningen ikke vil bli presentert av *lederne*. Det er kunnskap som er kilden til å nå målet. For å kunne oppnå dette, må «we recognize the overall failures of our current systems» som hun uttaler i talen «Our house is on fire» og deretter, i samme tale, «We must change almost everything in our current societies».

Den myten som konstituerer *de unge*, har altså et mål, en fiende, en syndebukk og en løsning. En nødvendig del av konstitueringen er at individet kjenner tilknytning til gruppen og at myten tilbyr en historisk forklaring på denne tilknytningen. Thunbergs myte har, i motsetning til den Charland presenterte, ingen tydelig historisk forankring som skiller denne gruppen fra andre grupper. Derimot ser det ut til at den historiske forankringen skjer ved å bruke *menneskeheten* som felles røtter og å vise til en felles fremtid. Førstnevnte uttrykker hun både i talen «Our house is on fire» og i «The Easiest solution» når hun bruker begrepet «homo sapiens». I den første talen på denne måten: «But Homo sapiens have not yet failed. Yes, we are failing», og i den andre talen på denne måten: «We are Homo sapiens sapiens». Bruken av dette begrepet knytter sammen individer på bakgrunn av å være samme art. Allikevel kan det se ut til at *lederne* ikke alltid blir inkludert i denne gruppen. I talen «Our house is on fire» sier hun først at *lederne* har feilet, som i sitatet «(...) we have failed. All political movements in their present form have done so. And the media has failed (...)» før hun rett etter sier «But Homo sapiens have not yet failed». Til tross for at Thunberg her sier «we have failed», kan dette være et utsagn rettet mot *lederne* og som viser hennes innsikt i deres gruppe. Dette impliserer hun igjen i talen «The Easiest solution» hvor hun først sier «We are Homo sapiens sapiens», som kan forstås som hele menneskeheten. Deretter følger hun opp med «We are naturally drawn to our leaders», som vil si at «Homo sapiens» innehar egenskapen å tiltrekkes ledere, før hun sier «we children are not leaders. (...) But many of you

here today are (...) People listen to you». På bakgrunn av dette kan det være rimelig å anta at egenskapene å lytte til ledere og unngå å feile er nødvendige i denne myten for å være en del av *menneskeheten*.

Når et individ kan kjenne seg igjen i den overstående myten, vil det si at individet er konstituert og kan begynne å leve den ut. Ideologien er med andre ord internalisert hos individene i gruppen, noe som *den tredje ideologiske effekten* til Charland omtaler. Når individet er konstituert vil det leve ut det målet som gruppen beveger seg i retning av, og samtidig ha en opplevelse å være fri. Det vil si at individene handler i retning av overlevelse og å unngå økologisk kollaps. Dette innebærer å skape store endringer i samfunnet som kan legges til rette for å fjerne fienden som er klimagassutslippene. Denne endringen krever at mange mennesker innehar den rette kunnskapen, og velger å gjøre de rette handlingene. De rette handlingene vil gi individene medfødt verdighet. Medfødt verdighet for *de unge* vil være å 1) velge å snakke om problemet, 2) gå imot «business as usual», og 3) prioritere å stoppe klimagassutslippene heller enn å oppnå økonomisk vekst. Dette valget understøttes av sitatet «And if you choose to fail us I say we will never forgive you» fra talen «The World is waking up». I sitatet refererer «you» til *lederne* som har muligheten til å bestemme, mens «we» er *de unge* som blir påvirket av handlingene. *Lederne* har altså et valg om å gjøre de rette handlingene, på lik linje med det *de unge* har. *De unge* skal, dersom *lederne* velger feil, aldri tilgi dette. *De unge* er en gruppe som innehar de favoriserte egenskapene som gir dem medfødt verdighet, altså at de velger å handle i tråd med visse verdier og innehar et visst leve- og tankesett. I tillegg til medfødt verdighet, favoriserer gruppen følelser som frykt og håpløshet. Som i talen «Our house is on fire» hvor Thunberg sier «I don't want you to be hopeful. I want you to panic». I talen «The World is waking up» kommer det også frem at *de unge* kjenner på en følelse av hastverk «You say you «hear» us and that you understand the urgency». Med dette sitatet kommer det frem at Thunberg, som talsperson for *de unge*, forstår at det haster. *Lederne* innehar også den kunnskapen, men de mangler medfødt verdighet.

De fremtidige handlinger som blir uttrykt i talen «The World is waking up», er både hva konferansen kommer til å presentere i nær fremtid, «There will not be any solutions or plans presented (...) today», i tillegg til en udefinert fremtid om hva som kommer til å skje når folk får den informasjonen som tidligere er blitt skjult, nemlig «change is coming». Disse rammene tilbyr et tydelig definert mål, slik at det kan oppstå en illusjon av at individet er fritt. Dette er slik det fremstår retorisk i de tre talene til Greta Thunberg. Hvordan, eller om, denne myten faktisk blir levet ut på denne måten har jeg ingen grunnlag for å uttale meg om i denne oppgaven.

I de tre talene er det mulig å finne uttrykk for alle de *tre ideologiske effektene* til Charland. Thunberg konstituerer en gruppe, *de unge*, ved å skape en kollektiv identitet som ser på seg selv som sviktet av *lederne*. *Lederne* er syndebukk i myten fordi de opprettholder klimagassutslippene. *De unge* må stoppe klimagassutslippene for å nå målet om overlevelse og å unngå økologisk kollaps. Dette målet kan *de unge* nå i lys av å være en del av menneskeheten, da menneskeheten fortsatt ikke har feilet.

Apokalyptisk retorikk i Thunbergs taler

I de tre talene jeg har analysert er det mulig å finne flere apokalyptiske trekk. For det første fremstiller Thunberg en trussel om verdens undergang, og denne trusselen understøttes av de *forankrende tekstene* som er IPCC rapportene. I alle tre talene viser hun til de *forankrende tekstene* for å formidle budskapet om denne radikale forandring som er nærliggende i tid. Denne forandringen blir beskrevet i talen «Our house is on fire» som «the climate crisis that threatens our civilization and the entire biosphere», i talen «The Easiest solution» predikerer Thunberg at denne forandringen vil innebære «climate and ecological breakdown» og å «ruining the biosphere and future living conditions», mens det i talen «The World is waking up» kommer til uttrykk gjennom utsagn som «Entire ecosystems are collapsing». Apokalypsen vil bringe med seg sammenbrudd av både klimaet og økologien, ødeleggelse av biosfæren og fremtidige levekår, og kollaps av hele økosystemer. Alle disse forandringene kan oppsummeres i sitatet fra talen «Our house is on fire» at klimakrisen truer hele vår sivilisasjon og hele biosfæren. FNs klimapanel har høy tillitt, og deres rapporter blir forstått som sanne og faktabaserte av de fleste, noe som er et kriterium for det Brummet kaller *forankrende tekster*. Dermed blir alle argument forankret i IPCC-rapportene utelukkende gode og kan brukes til å legitimere hvilke store forandringer som er i ferd med å skje. Thunberg har ingen kvalifikasjoner for å uttale seg i noen større grad enn andre. Allikevel kan det fremstå som at hun forstår tekstene på den riktige måten og kan forklare det som står der, noe som er et kjennetegn fra Brummet's *pre-millennial apokalypse*. Det ligger altså i historiens gang at dette kommer til å skje, dersom vi ikke nå begynner å gjøre de rette handlingene. Ved å bruke disse forankrende tekstene, er det noe som kan virke styrkende for hennes etos som taler og trusselen om den nærstående katastrofen.

For det andre kommer katastrofen til å inntreffe om historisk kort tid. Ved å referere til de *forankrende tekstene*, er hun eksplisitt om når det blir for sent å stoppe denne fra å inntreffe i både den første og den siste talen. I talen «Our house is on fire» sier hun «we are less than twelve years away from not being able to undo our mistakes.», mens i talen «The

World is waking up» er det «With today's emission levels, that remaining CO2 budget will be entirely gone within less than 8.5 years». Hun predikerer at apokalypsen inntreffer om under et tiår, som er innen historisk kort tid. Dette gir talene en følelse av hastverk fordi radikal forandring vil forekomme om kort tid, som er et kjennetegn på apokalyptisk retorikk.

Det tredje apokalyptiske trekket er at Thunberg uttrykker en frykt for verden slik den er i dag. Dette kommer frem når hun definerer situasjonen som en krise, og kommer frem i alle tre talene. I talen «Our house is on fire» refererer hun til «the climate crisis that threatens our civilization and the entire biosphere». I talen «The Easiest solution» kommer det frem at «People are suffering. People are dying. Entire ecosystems are collapsing. We are in the beginning of a mass extinction.», mens i talen «The World is waking up» kommer det frem at «This is the biggest crisis humanity has ever faced». Dette er noen eksempler på hvordan hun underbygger at det er en krise. Dermed er dette et uttrykk for hvordan Thunberg er apokalyptisk i rollen som advocate, *de unges* fanebærer. Denne responsen, hvor Thunberg konstaterer en krise og at den har pågått lenge, kan vise til en oppfattelse av et påtrengende kaos og desorientering, og at tidligere forklaringssystemer har tatt feil.

Det fjerde apokalyptiske trekket jeg vil presentere er at mennesket har mulighet til handling, og tilhørende at individet ser seg selv som subjekt som kan endres radikalt. «We must change almost everything in our current societies» fra talen «Our house is on fire», tyder på at mennesket har mulighet til å utsette apokalypsen. At mennesket har handlingsmulighet overfor katastrofen er også et apokalyptisk trekk. Thunberg bruker sin posisjon som *advocate* til å forutsi at den fremtidige katastrofen er større enn den krisen som er i nåtid. Å endre det meste i nåværende samfunn, betyr å «stop our emissions of greenhouse gases» da dette er løsningen på å løse klimakrisen. Dette svarer også til at individet ser seg selv og omstendighetene som et subjekt som kan endres radikalt, noe som kan være et uttrykk for at individet godtar det nye forklaringssystemet som myten tilbyr. I talene kommer Thunberg med flere endringer som må skje, blant annet i talen «The Easiest solution» kommer det frem at «We now need a whole new way of thinking», som innebærer blant annet å «acknowledge that we do not have the situation under control». Dette tyder altså på at situasjonen tidligere er blitt forstått som at den er under kontroll, mens Thunberg viser et forklaringssystem som sier det motsatte, nemlig at situasjonen er en eksistensiell krise.

Thunberg tilbyr også løsninger i sine taler. Det nærmeste en kommer et begrep om *millennium* i Thunbergs taler, er det hun tilbyr som løsning. I talen «Our house is on fire» kommer dette frem gjennom sitat som «Solving the climate crisis (...)», «The main solution (...)» og «We can (...) safeguard the living conditions for future generations». I tillegg sier hun

i talen «The Easiest solution» at «the biggest source of hope and the easiest solution (...) is us people». Dette kan tolkes som at det finnes et håp om en bedre verden. Begrepet apokalypse inneholder, ifølge Brummett, en spenning mellom en frykt for denne verden og et håp om en ny og bedre. Dermed kan det se ut til at individet har mulighet til å forskyve endetiden ved å gjøre gode valg. Til tross for at Thunberg uttrykker at det finnes håp, er hun også flere steder tydelig på at dette er det eneste håpet og at framtidsutsiktene forøvrig ikke er særlig håpefulle. Blant annet bruker hun avslutningen av «Our house is on fire» på å si at hun ikke ønsker de voksnes håp, da hun heller ønsker at de skal «feel the fear I feel every day». Begrepet *millennium* er en viktig del av den apokalyptiske retorikken til Brummett, og dette begrepet ikke er så tydelig tilstede i Thunbergs retorikk. Mangelen på en tydelig lovnad om en bedre verden, gjør at talene har avvik fra denne teorien.

Thunberg konstituerer med apokalyptisk retorikk

I dette kapittelet har jeg til nå svart på hva slags myte som kommer til uttrykk i tre av Greta Thunbergs taler, før jeg har svart på hvordan apokalyptisk retorikk kommer til uttrykk i disse talene. Basert på dette skal jeg nå svare på min problemstilling om Greta Thunberg bruker apokalyptisk retorikk når hun konstituerer sine tilhengere.

Det første jeg vil trekke frem som sentralt for å besvare denne problemstillingen, er at publikum må forstå situasjonen som kaotisk og uforklarlig. Dette er en forståelse som Thunberg selv skaper retorisk i sine taler ved at hun definerer situasjonen som en krise og oppfordrer sine tilhengere til å kjenne på følelser som frykt og redsel for fremtiden. Det vil si at hun tar kontroll over deres tolkning av situasjonen og former oppfattelsen av den. Når hun forklarer denne følelsen og krisen med at vi står overfor en økologisk kollaps som vil ødelegge fremtidige levekår, er dette en måte å true med verdens undergang. Som talsperson vil dette si at hun både skaper denne følelse og bruker den for å konstituere gruppen *de unge*.

Det andre jeg vil trekke frem som sentralt, er at Thunberg fremstiller dette som at mennesket har et valg. Dette valget vil avgjøre hvilket framtidsscenario som vil inntreffe. Dette valget innebærer radikale endringer uansett utfall, valget består i om disse endringene er noe folk selv vil utføre for å stoppe katastrofen eller å la katastrofen utføre endringene. Dermed fremstår dette valget som at mennesket må velge mellom den gode og den onde siden, og i forlengelse av dette ta det rette valget. Den gode siden er å være en del av *de unge* som følgelig vil ta det rette valget, nemlig å gjøre store endringen i nåtiden for å stoppe klimagassutslippene. Dette innebærer også at individene innehar den kunnskapen som er nødvendig. På den andre siden er *lederne* den onde siden, som tar feil valg. *Lederne* er også

mytens sydebukk da de velger å opprettholde klimagassutslippene til tross for at dette er fienden som fører til apokalypsen.

Det tredje jeg vil trekke frem er at Thunberg bruker IPCC rapportene for å styrke sin etos. Disse rapportene bruker hun for å formidle budskapet om den nærliggende katastrofen og underbygge hvordan denne kommer til å inntreffe om historisk kort tid. Når Thunberg har skapt en myte rundt at kunnskap er viktig for å kunne ta de rette valgene, bruker disse rapportene som sine *forankrende tekster* for å overbevise.

Det fjerde jeg vil trekke frem som sentralt for å besvare problemstillingen, er følelsen av hastverk som *de unge* kjenner på. Denne blir flere ganger uttrykt av Thunberg ved at det kun er få år til det ikke lenger er mulig å gjøre noe. Dette hastverket opprettholder følelsen av kaos og frykt, i tillegg til at det kan påvirke de konstituerte til å leve ut myten.

Begrunnelsen for at verden går under er fordi *lederne* har latt og fortsetter å la klimagassutslippene foregå. *Lederne* er med andre ord sydebukk og mangler medfødt verdighet fordi de lar fienden, klimagassutslippene, fortsette. *Lederne* har hatt kunnskapen om denne katastrofen i flere tiår, men valgt å heller prioritere egen økonomisk vinning. De som Thunberg er talsperson for, *de unge*, velger derimot å ta de vanskelige valgene og jobbe for radikale endringer slik at katastrofen ikke skal inntreffe og at *menneskeheten* kan overleve. Dette er et sentralt apokalyptisk trekk i myten, nemlig at det er en katastrofe som er nærliggende i tid som truer vår eksistens. Denne katastrofen opprettholdes av en følelse av kaos hos tilhørerne. Denne følelsen er et viktig trekk hos *de unge* og kan være sentral for å kunne gjennomføre de radikale forandringene som skal til for å nå målet. Myten mangler et tydelig artikulert millennium, som er et viktig begrep innen apokalyptisk retorikk.

I dette kapitlet har jeg først drøftet hvordan Thunberg konstituerer sine tilhengere. For å svare på dette har jeg brukt Charlands *tre ideologiske effekter* som teoretisk grunnlag. Deretter har jeg drøftet hvordan apokalyptisk retorikk kommer til uttrykk i Thunbergs taler. Her har jeg brukt teori av Barry Brummett for teoretisk grunnlag. Endelig har jeg brukt disse delene til å svare på problemstillingen min som er: *På hvilken måtes konstituerer Greta Thunberg sine tilhengere ved å bruke apokalyptisk retorikk?* På grunnlag av min analyse og drøfting, er det grunnlag for å hevde at Greta Thunberg bruker apokalyptisk retorikk i sine taler som en del av konstitueringen av sine tilhengere. Dette kommer frem gjennom særlig fire sentrale elementer i hennes taler. Disse er at 1) publikummet har en følelse av kaos og frykt, 2) Thunberg fremstiller et valg, 3) Thunberg bruker IPCC som forankrende tekster, og 4) katastrofen er nærliggende i tid slik at publikummet kjenner på en følelse av hastverk. Allikevel er det relevant at hun også mangler det Brummett selv trekker frem som et viktig

element, nemlig lovnaden om et millennium. Dette fremstår for meg som et avvik fra den apokalyptiske retorikken hos Greta Thunberg. Til tross for dette avviket vil jeg konkludere med at Greta Thunberg bruker apokalyptisk retorikk i sine taler for å konstituere sine tilhengere.

Avslutning

I denne oppgaven har jeg gjort en kritisk analyse av et utvalg på tre av Greta Thunberg sine taler. Basert på denne analysen har jeg undersøkt om hun konstituerer sine tilhengere ved å bruke apokalyptisk retorikk. Etter å ha analysert de tre talene, har det tegnet seg frem en myte som jeg har fremlagt gjennom Charlands *tre ideologiske effekter*, og dette har flere trekk fra Brummetts apokalyptiske retorikk. Min undersøkelse kom frem til at Greta Thunberg bruker apokalyptisk retorikk når hun konstituerer sine tilhengere i de tre talene. Selv om hun mangler en tydelig lovnad om millennium er det rimelig å konkludere med at Greta Thunberg har klare apokalyptiske trekk i sin retorikk. Denne konklusjonen baserer seg på at hun har flere av de apokalyptiske trekkene som presentert fra teorien til Brummett.

I denne oppgaven konkluderer jeg med Greta Thunberg bruker apokalyptisk retorikk for å konstituere sine tilhengere. Jeg vil gi en kort oppsummering av hvordan Thunberg har gjort dette i sine taler. Thunberg er talsperson for gruppen jeg har valgt å omtale som *de unge*. Thunberg setter denne gruppens mål til å være å unngå verdens undergang og hun bruker IPCC som forankrende tekster til å understøtte dette målet. Begrunnelsen for at verden går under er fordi *lederne* har latt og fortsetter å la klimagassutslippene foregå. *Lederne* er med andre ord sydebukk og mangler medfødt verdighet fordi de lar fienden, klimagassutslippene, fortsette. *Lederne* har hatt kunnskapen om denne katastrofen i flere tiår, men velger å heller prioritere egen økonomisk vinning. *De unge* velger derimot å ta de vanskelige valgene og jobbe for radikale endringer slik at katastrofen ikke skal inntreffe og *menneskeheten* kan overleve. Dette er et sentralt apokalyptisk trekk i myten, nemlig at det er en katastrofe som er nærliggende i tid som truer vår eksistens. Denne katastrofen opprettholdes av en følelse av kaos hos tilhørerne. Denne følelsen er et viktig trekk hos *de unge* og kan være sentral for å kunne gjennomføre de radikale forandringene som skal til for å nå målet. Da *de unge* har mulighet til å handle slik at katastrofen blir utsatt eller avverget, kan det gjøre at de konstituerte individene lever ut myten. Myten mangler et tydelig artikulert millennium, som er et svært sentralt begrep innen apokalyptisk retorikk.

Denne studien kan si noe om hvordan konstitueringen foregår i nettopp denne enkelte situasjonen. Allikevel har jeg gjort meg noen tanker om at denne oppgaven kan bidra til en videre forståelse av det teoretiske rammeverket som har ligget til grunn. I denne oppgaven har jeg sett McGee og Charlands teorier om konstitutiv retorikk opp mot Brummetts teori om apokalyptisk retorikk. Til tross for at min studie mangler grunnlag for kunne å utfylle noen av

disse teoriene, vil jeg med denne oppgavens undersøkelse fremme muligheten for at apokalyptisk retorikk kan bli sett i forlengelse av konstitutiv retorikk.

Litteraturliste

- Berge, K. L. (2014). Hva er politisk retorikk? *Rhetorica Scandinavia*, 66/67, 23.
- Black, E. (2016). The Second Persona. I M. J. Porrovecchio (Red.), *Contemporary Rhetorical Theory* (bd. 2). New York: Guilford Publications. (Opprinnelig utgitt 1970)
- Brummett, B. (1991). *Contemporary Apocalyptic Rhetoric*. New York: Praeger Publishers.
- Burke, K. (1997). Retorikken i Hitlers «Min Kamp». *Rhetorica Scandinavia* 1(4), 13. Hentet fra <https://www.retorikforlaget.se/retorikken-hitlers-min-kamp/>
- Charland, M. (1987). Constitutive Rhetoric: The case of «People Québécois». *Quarterly Journal of Speech*, 73, 17.
- Forum, W. E. (2019). *Greta Thunberg: Our House Is On Fire* | *Forum Insight*. Hentet fra <https://www.youtube.com/watch?v=U72xkMz6Pzk>
- Foss, S. K. (1996). Ideological Criticism. I *Rhetorical Criticism: Exploration & Practice* (2. utg.). Illinois: Waveland Press.
- Garrard, G. (2004). Apocalypse. I *Ecocriticism*. Oxfordshire: Routledge.
- GuardianNews. (2019). *Greta Thunberg to world leaders: 'How dare you? You have stolen my dreams and my childhood'*. Hentet fra <https://www.youtube.com/watch?v=TMrtLsQbaok>
- IISD. (u. å.). R20 Austrian World Summit 2019. Hentet 12. februar 2020 fra <http://sdg.iisd.org/events/r20-austrian-world-summit-2019/>
- Kjeldsen, J. E. (2015). *Retorikk i vår tid: En Innføring i Moderne Retorisk Teori* (5. utg.). Oslo: Scandinavian Academic Press.
- Lund, M. & Roer, H. (2014). Retorisk kritikk - en oversikt. I H. Roer (Red.), *Retorikkens aktualitet* (bd. 3). København: Hans Reitzels Forlag.
- McGee, M. C. (1980). The Ideograph: A link between rhetoric and ideology. *The Quarterly Journal of Speech*, 66, 16.
- McGee, M. G. (1975). In search of «the people»: A rhetorical alternative. *The Quarterly Journal of Speech*, 61(3), 14.
- Molland, E., Leilvestad, R., Kværne, P. & Groth, B. (2019, 15. oktober 2019). Apokalypse. Hentet 18. mars 2020 fra <https://snl.no/apokalypse>
- NAOB. (u. å.). Apokalypse. Hentet 18. mars 2020 fra <https://www.naob.no/ordbok/apokalypse>
- Nielsen, E. B. (2014). Enden er atter nær *Retorikforlaget*, 94. Hentet fra <http://www.retorikmagasinet.dk/enden-er-atter-naer/>

- NTB. (2019, 12. desember 2019). Trump ber Thunberg slappe av. *Radio Haugaland*. Hentet fra <https://radioh.no/trump-ber-thunberg-slappe-av/>
- Summit, A. W. (2019). *Keynote Greta Thunberg @ R20 AWS 2019*. Hentet fra <https://www.youtube.com/watch?v=jY0IArt7p5I>
- Thunberg, G. (2019). *No one is too small to make a difference*. Great Britain: Penguin Random House UK.
- Villadsen, L. S. (2014). Fortolkningens rolle i retorisk kritik. I H. Roer (Red.), *Retorikkens aktualitet: Grundbog i retorisk kritik* (bd. 3). København: Hans Reitzels Forlag.

Vedlegg

Vedlegg 1: «Our house is on fire»

Our house is on fire.

I am here to say, our house is on fire.

According to the IPCC, we are less than twelve years away from not being able to undo our mistakes.

In that time, unprecedented changes in all aspects of society need to have taken place - including a reduction of our CO₂ emissions by at least 50 per cent.

And please note that those numbers do not include the aspect of equity, which is absolutely necessary to make the Paris Agreement work on a global scale.

Nor does it include tipping points or feedback loops like the extremely powerful methane gas released from the thawing Arctic permafrost.

At places like Davos, people like to tell success stories. But their financial success has come with an unthinkable price-tag. And on climate change, we have to acknowledge that we have failed.

All political movements in their present form have done so.

And the media has failed to create broad public awareness.

But *Homo sapiens* have not yet failed. Yes, we are failing, but there is still time to turn everything around. We can still fix this. We still have everything in our own hands.

But unless we recognize the overall failures of our current systems we most probably don't stand a chance.

We are facing a disaster of unspoken sufferings for enormous amounts of people. And now is not the time for speaking politely or focusing on what we can or cannot say. Now is the time to speak clearly.

Solving the climate crisis is the greatest and most complex challenge that *Homo sapiens* have ever faced. The main solution, however, is so simple that even a small child can understand it.

We have to stop our emissions of greenhouse gases.

And either we do that or we don't.

You say that nothing in life is black and white.

But that is a lie. A very dangerous lie.

Either we prevent a 1.5°C of warming or we don't.

Either we avoid setting off that irreversible chain reaction beyond human control - or we don't.

Either we choose to go on as a civilization or we don't.

That is as black or white as it gets.

There are no grey areas when it comes to survival.

Now we all have a choice.

We can create transformational action that will safeguard the living conditions for future generations.

Or we can continue with our business as usual and fail.

That is up to you and me.

Some say that we should not engage in activism.

Instead we should leave everything to our politicians and just vote for a change instead. But what do we do when there is no political will? What do we do when the politics needed are nowhere in sight?

Here in Davos - just like everywhere else - everyone is talking about money. It seems that money and growth are our only main concerns.

And since the climate crisis is a crisis that never once has been treated as a crisis, people are simply not aware of the full consequences from our everyday life. People are not aware that there is such a thing as a carbon budget and just how incredibly small that remaining carbon budget is. And that needs to change today.

No other current challenge can match the importance of establishing a wide, public awareness and understanding of our rapidly disappearing carbon budget, that should and must become our new global currency and the very heart of our future and present economics.

We are now at a time in history where everyone with any insight of the climate crisis that threatens our civilization and the entire biosphere must speak out.

In clear language.

No matter how uncomfortable and unprofitable that may be.

We must change almost everything in our current societies.

The bigger your carbon footprint - the bigger your moral duty.

The bigger your platform - the bigger your responsibility.

Adults keep saying: "We owe it to the young people to give them hope".

But I don't want your hope.

I don't want you to be hopeful.

I want you to panic.

I want you to feel the fear I feel every day.

And then I want you to act.

I want you to act as you would in a crisis.

I want you to act as if our house is on fire.

Because it is.

Vedlegg 2: «The easiest solution is right in front of you»

My name is Greta Thunberg. I am a climate activist from Sweden and for the last nine months I have been school-striking for the climate every Friday in front of the Swedish Parliament.

We need to change the way we treat the climate crisis.

We need to change the way we speak about the climate crisis.

And we need to call it what it is. An emergency.

I am almost certain that most of us in here today are generally aware of the situation. But my number one experience during these last nine months is that people in general do not have a clue.

Many of us know something is wrong, that the planet is warming because of increased greenhouse gases, but we don't know the full consequences of that. The vast majority of us know much less than we think.

And this should not be a surprise.

We have never been shown the graphs which show how much the CO₂ emissions must be reduced for us to stay below 1.5 C limit.

We have never been told the meaning of the aspect of equity in the Paris Agreement - and why it's so important. We have never been taught about feedbackloops or tipping points - or what the runaway greenhouse effect is.

Most of us don't know almost any of the basic facts.

Because how could we? We have not been told. Or more importantly, we have never been told by the right people.

We are *Homo sapiens sapiens*. Of the family Homonidae. Of the order Primates. Of the class Mammalia. Of the kingdom Animalia. We are a part of nature. We are social animals. We are naturally drawn to our leaders.

During the last months millions of schoolchildren have been school-striking for the climate and creating lots of attention for the climate crisis. But we children are not leaders. Nor are the scientists, unfortunately. But many of you here today are. Presidents, celebrities, politicians, CEOs and journalists. People listen to you. They are influenced by you. They follow you. And therefore you have an enormous responsibility that most of you have failed to take.

You cannot rely on people reading between the lines or searching for the information themselves. To read through the latest IPCC report, track Keeling Curve or keep tabs on the

world's rapidly disappearing carbon budget. You have to explain that to us, repeatedly. No matter how uncomfortable or unprofitable that may be.

And yes, a transformed world will include lots of benefits. But you have to understand. This is not primarily an opportunity to create new green jobs, new business or green economic growth. This is above all an emergency, and not just any emergency. This is the biggest crisis humanity has ever faced. This is not something you can like on Facebook.

When I first heard about the climate and ecological breakdown I actually didn't believe that it could be happening.

Because how could it be? How could we be facing an existential crisis that would threaten our very survival, and yet that wasn't our first priority?

If there really was a crisis this big, then we would rarely talk about anything else. As soon as you turned on the TV, everything would be about that. Headlines, radio, newspapers. You would almost never read or hear about anything else.

And the politicians would surely have done what was needed by now, wouldn't they?

They would hold crisis meetings all the time, declare climate emergencies everywhere and spend all their waking hours handling the situation and informing people what was going on.

But it never was like that. The climate crisis was treated just like any other issue, or even less than that. Every time you heard a politician speak about this they never talked with urgency. According to them there were always countless new technologies and simple solutions that, when put in place, would solve everything.

Politicians one second say that "climate change is the most important topic, we are going to do everything we can to stop it". And the next second they want to expand airports, build new coal power plants and motorways and then they fly off in a private jet to attend a meeting on the other side of the world.

That is not how you act in a crisis. And humans are social animals, we can't get away from that fact. And as long as you, the leaders, act like everything is fine and you have things under control, people won't understand that we are in an emergency.

You can't only keep talking about specific isolated solutions to specific isolated problems. We need to see the full picture.

If you say that we can't "solve" this crisis just by maybe increasing or lowering some taxes, phasing out coal in ten to fifteen years, putting up solar panels on new buildings or manufacturing more electric cars, then people will think we can "solve" this crisis with a few political reforms, without anyone making a real effort.

And that is very dangerous. Because specific isolated solutions are no longer enough, and you know this. We now need to change practically everything. We now need a whole new way of thinking.

I know you are desperate for hope and solutions. But the biggest source of hope and the easiest solution is right in front of you, and it has been all along. And it is us people, and the fact that we don't know.

We humans are not stupid. We are not ruining the biosphere and future living conditions for all species because we are evil. We are simply not aware. But once we understand, once we realize the situation, then we act, we change. Humans are very adaptable.

So instead of only being obsessed with finding solutions to a problem that most of us do not even know exists, you must also focus on informing us about the actual problem.

We must acknowledge that we do not have the situation under control and that we don't have all the solutions yet.

We must admit that we are losing this battle.

We must stop playing with words and numbers.

Because we no longer have time for that, and in the words of author Alex Steffen, "winning slowly is the same thing as losing".

The longer we wait the harder it will be to turn this around. So let's not wait any longer. Let's start acting.

For too long the people in power have gotten away with basically not doing anything to stop climate and ecological breakdown. They have gotten away with stealing our future and selling it for profit.

But we young people are waking up.

And we promise we will not let you get away with it any more.

Vedlegg 3: «The world is waking up»

This is all wrong. I shouldn't be standing here.

I should be back in school on the other side of the ocean. Yet you all come to us young people for hope? How dare you!

You have taken away my dreams and my childhood with your empty words. And yet I'm one of the lucky ones.

People are suffering. People are dying. Entire ecosystems are collapsing. We are in the beginning of a mass extinction. And all you can talk about is money and fairy tales of eternal economic growth. How dare you!

For more than thirty years science has been crystal clear. How dare you continue to look away, and come here saying that you are doing enough.

When politics and solutions needed are still nowhere in sight.

You say you «hear» us and that you understand the urgency. But no matter how sad and angry I am, I don't want to believe that. Because if you fully understood the situation and still kept on failing to act, then you would be evil.

And I refuse to believe that.

The popular idea of cutting our emissions in half in ten years only gives us a 50 per cent chance of staying below 1.5C and the risk of setting off irreversible chain reactions beyond human control.

Fifty per cent may be acceptable to you.

But since those numbers don't include tipping points, most feedback loops, additional warming hidden by toxic air pollution, nor the aspect of equity, then a 50 per cent risk is simply not acceptable for us, we who have to live with the consequences. We do not accept these odds.

To have a 67 per cent chance of staying below a 1.5C global temperature rise, the best odds given by the IPCC, the world had 420 gigatonnes of CO2 left to emit back on 1 January 2018.

Today that figure is already down to less 350 gigatonnes. How dare you pretend that this can be solved with business as usual and some technical solutions!

With today's emission levels, that remaining CO2 budget will be entirely gone within less than 8.5 years.

There will not be any solutions or plans presented in line with these figures today. Because these numbers are too uncomfortable. And you are still not mature enough to tell it like it is.

Your generation is failing us. But the young people are starting to understand your betrayal. The eyes of all future generations are upon you.

And if you choose to fail us I say we will never forgive you.

We will not let you get away with this. Right here, right now is where we draw the line.

The world is waking up.

And change is coming, whether you like it or not.